De ce au naufragiat corvetele în birocrație

ROMÂNIA
Newsweek®

ANUL 3 ■ NUMĂRUL 107 ■ PREȚ: 14,90 LEI ■ 6-19.11.2020

CONSULTANȚII CU EPOLEȚI

Ce afaceri fac foștii șefi ai instituțiilor din sistemul de siguranță națională: generalii în rezervă Dumitru Cocoru, Florian Coldea, Dumitru Dumbravă (SRI), Silviu Predoiu (SIE) sau chestorul Petre Tobă.

20107
5 948494 000029

KISS FM

EXISTĂ UN SINGUR RADIO NR. 1 ÎN ROMÂNIA.

DE 11 ANI CONSECUTIV.

Conform studiului de audiență realizat în perioada 27 aprilie - 16 august de IMAS - Marketing și Sondaje și MERCURY RESEARCH S.R.L., la nivel național, Kiss FM este ascultat zilnic de **2.269.300 de persoane** și este lider de audiență în România de 11 ani consecutiv. Vă mulțumim!

Newsweek ROMÂNIA

6-19.11.2020 _ ANUL 3 _ NR.107

Apare bilunar. Următoarea ediție va fi pe piață pe 20 noiembrie 2020

SUMAR

Periscop

06 **Servicii financiare**
Au condus SIE și SRI, s-au retras la SRL

Opinii

10 RĂZVAN CHIRUȚĂ
Pandemia o fi grea, dar fac niște bani din ea

11 MIHAI DUȚĂ
Nenorocirea anului electoral. De ce trebuie să avem alegeri în decembrie

Dosar

12 **Jafarmat**
Armata a cerut rachete, i s-au dat tunuri

14 Piranha V a întors turela spre Ministerul Apărării

18 Armata României s-a trezit cu racheta-n coastă

20 „Viforul" cu rază scurtă de acțiune nu mai bate

21 Rachete cumpărate de România, interzise de ONU

Periscop

22 **Pe mare**
De ce au naufragiat corvetele în birocrație

24 **Interviu**
Pierre Eric Pommellet: Corvetele, transfer de înaltă tehnologie pentru România

26 **Analiză**
Moștenirea Gabrielei Firea: București împotmolit

29 Prioritățile lui Nicușor Dan în lupta cu traficul

30 **Drumurile noastre toate**
Autostrăzile care ne despart

Internațional

34 **Alegeri în SUA**
România, una dintre pușculițele familiei lui Joe Biden

38 **Russiagate**
Toți oamenii președintelui Trump anchetați și condamnați

40 **Guvernare post-COVID-19**
Cine cade în picioare după pandemie

Magazin

44 **Diaspora**
Românul de la cea mai veche academie

52 **România**
Bretonul care vrea să ridice Cobor

56 **Tehnologie**
6 „mașinării" ultraportabile și performante pentru nomazii digitali

58 **Auto**
Test pe bune
Cât de eficiente sunt cauciucurile de iarnă în funcție de gradul de uzură

Calendar

62 Primul metrou deschis experimental, cu 175.000 de călători

» P.12

Află cum te poți abona » P.64-65

REDACȚIA

DIRECTOR _ Sabin Orcan

REDACTOR-ȘEF _ Răzvan Chiruță

REDACTOR-ȘEF ADJUNCT _ Cătălin Prisacariu

Online manager _ Ștefan Onica
Senior editor _ Mircea Marian
Senior editor _ Silviu Sergiu
Senior editor _ Mihai Duță
Senior editor _ Petre Bădică
Editor _ Flavia Drăgan
Editor _ Adina Mutăr
Editor _ Răzvan Scăețeanu
Reporter special _ Petru Zoltan
Contributori _ Cristian Diaconescu, Iulian Fota, Sabin Gherman, Alexandru Lăzescu, Ovidiu Nahoi

ART DIRECTOR

Cecilia Bălănescu

DTP

Ionuț Aldea

CORECTURĂ

Monica Ady

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock gettyimages

EDITOR

SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ Carmen Dincă

DIRECTOR PUBLICITATE _ Adrian Dinu
Telefon: 0722 250 070

OFFICE MANAGER _ Andrei Sabin Orcan

TIPAR:
ipg Infopress Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

Focus _ ȘTIRI ÎN 4 FOTOGRAFII

AN POPA

ADRIAN RUGINA

ALEXANDR MATA HE

LEXANDRA ADULESCU

ALEXANDR ALIMAN

XANDRU PAUL RGESCU

ANDA EPURE

ANDRA ELENA TOADER

AN CHIR

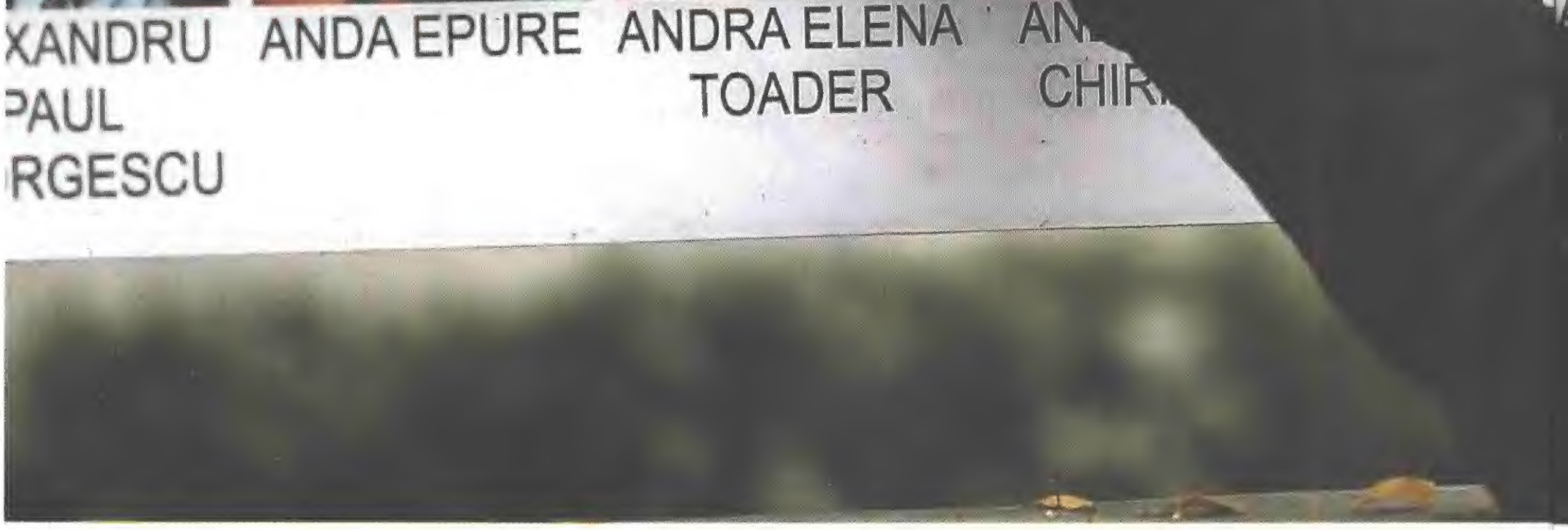

Cinci ani de la Colectiv

Zeci de oameni s-au recules pe 30 octombrie în fața fostei fabrici Pionierul, unde a funcționat clubul Colectiv, la cinci ani de la tragicul incendiu. Deocamdată niciun vinovat nu a fost condamnat.

► INQUAM PHOTOS / SABIN CIRSTOVEANU

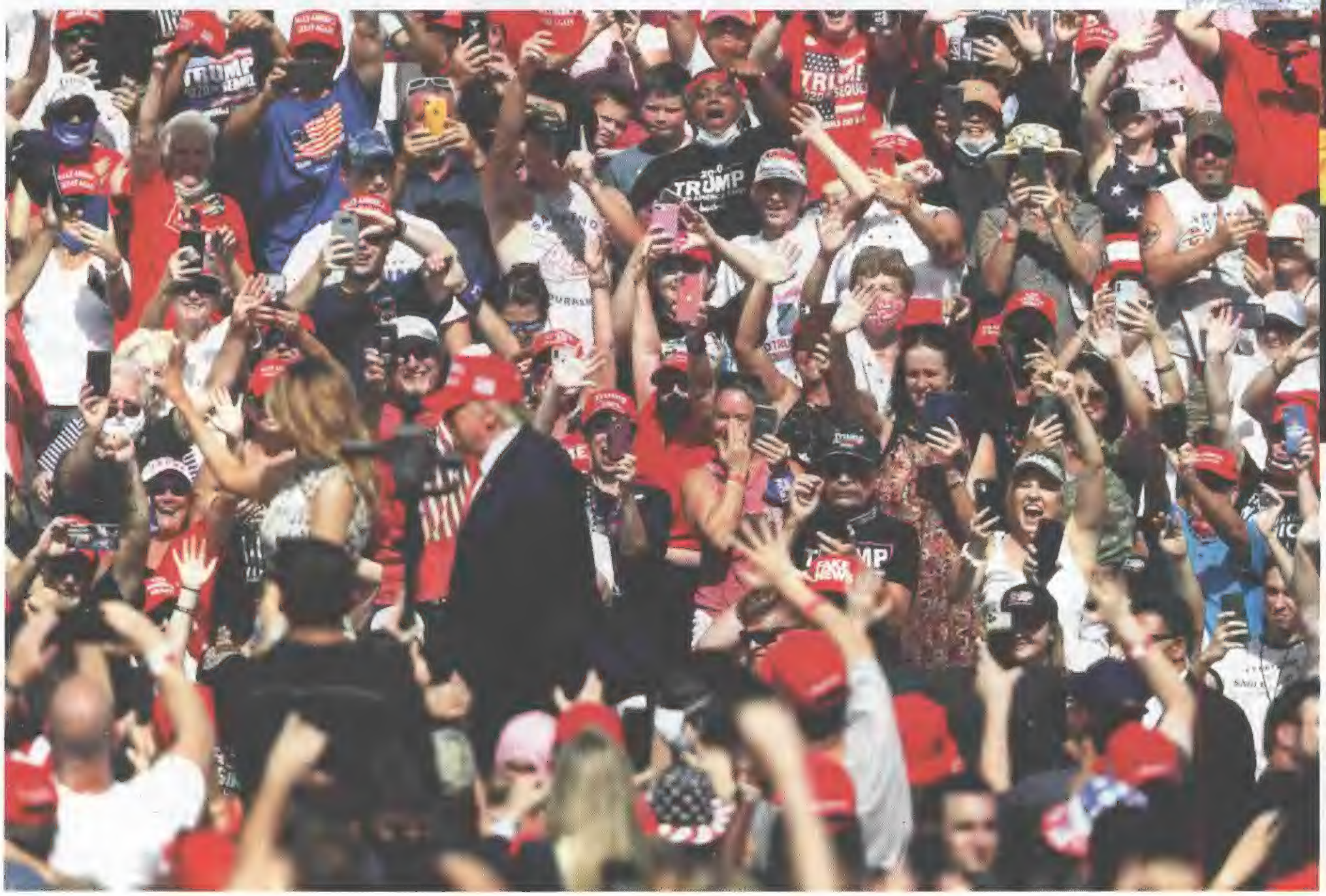

CIUDAD DE MEXICO, MEXIC

Flori și pandemie

O vânzătoare pregătește petale de flori galbene și roșii, în mijlocul pandemiei de COVID-19, pentru ziua comemorării morților în Mexic.

📷 ➤ LEONARDO CASAS / GETTY IMAGES

TAMPA, FLORIDA

Ultima campanie a lui Trump

Președintele SUA a fost surprins în mulțime la un miting, în una dintre ultimele zile ale turneului electoral de dinaintea alegerilor prezidențiale.

📷 ➤ OCTAVIO JONES/GETTY IMAGES

NAHA, JAPONIA

Desene pe ziduri

Castelul Shuri din Naha, ținutul Okinawa, a fost acoperit cu imagini, la un an de la uriașul foc care a distrus monumentul istoric.

📷 ➤ IKYODO NEWS/GETTY IMAGES

BILANȚ
În 2015, generalul Florian Coldea (centru) și generalul Dumitru Cocoru (stânga) erau în capul treburilor la SRI

PE MARE
De ce au naufragiat corvetele în birocrație » P.22

SERVICII FINANCIARE

Au condus SIE și SRI, s-au retras la SRL

Foștii șefi operativi ai serviciilor de informații s-au apucat de dat consultanță pe bani.

ERAU TEMUȚI ȘI SE CREDEA CĂ NU MIȘCĂ nimic fără ei în zona serviciilor, că totul se face și se desface peste capul politicienilor numai dacă ei își doresc. În jurul lor plutea, aproape vizibil, un nor de conspirații și mistere. Erau considerați mai puternici decât șefii lor vremelnici. Ei erau cei apelați cu „numărul 2". Ei erau „operativii".

Azi, însă, sunt doar rezerviști. Pare că influența lor e mare, dar nimeni nu știe cu adevărat asta. Unul a intrat în politică și afaceri, celălalt, doar în afaceri, foarte recent. Firmele lor însă, au cifre de afaceri care nu sperie niciun butic de cartier. Ei sunt celebrul cuplu „Predoiu & Coldea". Adică Silviu Predoiu, fostul număr 2 din Serviciul de Informații Externe, și Florian Coldea, omologul lui din Serviciul Român de Informații. Alți generali din SRI și-au deschis și ei firme după trecerea în rezervă.

Și un „general" de Poliție a intrat în grupul „pensionarilor" din structurile strategice care s-au apucat de afaceri odată scăpați de constrângerile serviciului public: Petre Tobă.

Coldea & Cocoru

Ofițerul de informații cu cea mai bogată legendă personală după anii 2000 este Florian Coldea. „Descoperit" de președintele Traian Băsescu în Serviciul Român de Informații și promovat ca șef operativ al structurii, Coldea este considerat principalul instrument de control al justiției și politicii de care ar fi uzat fostul președinte Traian Băsescu. Trecerea sa în rezervă a venit în urma unuia dintre multele scandaluri generate de ex-numărul 2 din SRI, cel declanșat de Sebastian Ghiță și dezvăluirile acestuia referitoare la relația dintre omul de afaceri și generalul de informații. Au trecut trei ani și jumătatea de la trecerea în rezervă a lui Florian Coldea până când acesta a decis să intre în afaceri. S-a întâmplat abia pe 21 iulie a.c., când generalul s-a asociat cu un alt general rezervist al SRI, Dumitru Cocoru, fostul șef al interceptărilor Serviciului. Firma celor doi se numește Strategic SYS SRL. Fiecare din cei doi are câte 50% din părțile sociale ale societății comerciale.

Dumitru Cocoru este și administrator al firmei.

Obiectul principal de activitate al firmei constă în „Activități de inginerie și consultanță tehnică legate de acestea". Cele secundare merg de la „Reproducerea înregistrărilor" până la „Repararea calculatoarelor și a echipamentelor periferice".

Protocoalele Florianului

Probabil cel mai complicat subiect, prin amploare și consecințe, în care a fost implicat Florian Coldea este cel al protocoalelor încheiate de Serviciul Român de Informații cu diverse instituții și, mai ales, cu Parchetul General. Fără ca existența acestor protocoale să fi fost comunicată, momentul dezvăluirii a produs un șoc public exploatat de către politicieni, media, justițiabili. Oricare ar fi adevărul istoric în acest caz (au fost sau nu utile aceste protocoale pentru lupta anti-corupție și stat de drept?), cert este că existența lor a permis SRI să aibă acces la extrem de multă informație pe care nu ar fi trebuit să o dețină legal.

Un scandal ceva mai lumesc în care Coldea a fost implicat a fost cel al relației cu Sebastian Ghiță, fost deputat PSD și om de afaceri care a câștigat sute de contracte cu statul român, inclusiv cu instituții-cheie, strategice. Este vorba de contracte de furnizare de

DE

PETRU ZOLTAN
petru.zoltan@newsweek.ro

Foto INQUAM PHOTOS / MARIN RAICA

soluții software, dar și hardware. Multe dintre aceste soluții s-au dovedit falimentare și au aruncat instituții precum Casa Națională de Asigurări de Sănătate, de exemplu, în haos.

Partea fostului de la interceptări: 20.000 de lei lunar

Dumitru Cocoru mai are o firmă, pe care o deține integral Justsys Software SRL, înființată în 2017. Datele financiare ale acestei firme sunt modeste: venituri de 99.000 de lei în 2017 și profit de 79.000 de lei, 324.000 de lei venituri în 2018 și profit de 218.000 de lei și 404.000 de lei venituri în 2019 cu profit de 248.000 de lei. În toți acești ani, firma nu a avut niciun angajat.

Responsabil de chestiunea interceptărilor, Dumitru Cocoru a fost adjunct al directorului SRI, fiind numit în această funcție în ianuarie 2009, potrivit site-ului Serviciului Român de Informații.

"Președintele României, domnul Klaus Iohannis, a semnat joi, 9 iunie a.c (2016 - n.r.) un decret privind înaintarea în gradul de general – cu patru stele, la trecerea în rezervă, a domnului general-locotenent – cu trei stele Cocoru Dumitru din Serviciul Român de Informații", se arată într-un comunicat al Cotroceniului de acum patru ani. Cocoru, așadar, a așteptat doar un an până să-și înființeze firma care, în 2019, i-a adus dividende de 20.000 de lei lunar, puțin peste 4.000 de euro net.

Geologul Predoiu, metalele rare și Nigeria

Silviu Predoiu a condus operativ Serviciul de Informații Externe (SIE) din 18 noiembrie 2005, până pe 5 august 2018, atunci când Klaus Iohannis i-a semnat decretul de trecere în rezervă cu gradul de general cu patru stelę. În toată această perioadă, a fost numit de patru ori în funcția de director interimar al serviciului de spionaj.

Generalul Silviu Predoiu a terminat Facultatea de Geologie în 1984, apoi a lucrat timp de trei ani în domeniul metalelor rare. De acolo, a ajuns la Direcția de Informații Externe, unde s-a pregătit timp de doi ani. A fost plasat sub acoperire la Întreprinderea de Comerț Exterior Geomin. Apoi a fost recalificat în contraspionaj și trimis în Nigeria. A fost avansat la gradul de general de brigadă în 2004. Ulterior, a primit și celelalte trei stele de general.

FOȘTI
Silviu Predoiu (sus) și Dumitru Dumbravă fac bani din ce știu

Subordonatul politic al lui Ponta

După ce a fost trecut în rezervă, generalul Silviu Predoiu a înființat societatea Exintell Consult SRL, firmă specializată în consultanță în comunicare și relații publice.

De pe site-ul companiei aflăm că firma activează „pe piața furnizorilor de servicii de securitate având ca motor o echipă mixtă ce aduce împreună lucrători cu o bogată experiență, cu rezultate cuantificabile, recunoscute internațional, în domeniul securității, informațiilor și gestionării crizelor".

Conform datelor financiare declarate la Ministerul de Finanțe, firma lui Silviu Predoiu a avut o cifră de afaceri netă de 23.820 lei și un profit de 10.802 lei în 2019.

Odată cu trecerea în rezervă, generalul Predoiu a intrat și în politică: s-a înscris în partidul Pro România, înființat și condus de Victor Ponta. La alegerile parlamentare din decembrie, Silviu Predoiu va candida pentru un loc de deputat. Încă nu s-a stabilit în ce circumscripție electorală.

Mitică are cifra de afaceri bunicică

Generalul Dumitru Dumbravă a fost șeful Direcției Juridice și secretar general al Serviciului Român de Informații. El a a devenit cunoscut publicului după declarațiile sale potrivit cărora instanțele constituie „câmp tactic" pentru Serviciul Român de Informații. A fost trecut în rezervă de președintele Klaus Iohannis în data de 1 septembrie 2018. Trei zile mai târziu, avea să înființeze firma Intell Cube Consulting SRL. Între timp, firma a fost rebotezată cu numele Wise Line Consulting SRL. Obiectul principal de activitate este „consultanță pentru afaceri și management".

Câteva luni mai târziu după ce a devenit patron, în martie 2019, Con-

ACUZAȚII
Petre Tobă a dat și pe la DNA pentru explicații într-un dosar (clasat) privitor la serviciul secret al Internelor

FOTO: FACEBOOK; STIRIPESURSE.RO; INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA

siliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare a decis retragerea titlului de doctor al generalului SRI Dumitru Dumbravă pentru plagiat aproape integral în teza de doctorat susținută la Academia Națională de Informații.

Dar afacerile nu i-au mers rău deloc generalului Dumbravă. Conform datelor fiscale depuse în 2019, firma Wise Line Consulting SRL a raportat o cifră de afaceri netă de 533.224 lei și un profit net de 451.801 lei. Adică în jur de 100.000 euro în anul care a trecut. Atrage atenția la aceste date financiare faptul că profitul firmei a fost de aproape 90% din veniturile societății comerciale.

Altfel spus, cheltuielile au fost foarte mici. De altfel, firma nu are niciun angajat, deci toată producția de consultanță este asigurată de „Mitică" Dumbravă.

Singurul fost cu angajați: Tobă

Chestorul general Petre Tobă a fost șeful Poliției Române, apoi ministru al Afacerilor Interne în guvernul tehnocrat condus de Dacian Julien Cioloș. El a demisionat din funcția de ministru de Interne pe 1 septembrie 2016, după ce DNA a anunțat că au fost demarate procedurile de începere a urmăririi penale pentru favorizarea infractorului, întrucât ar fi refuzat să declasifice documentele DIPI care ar fi atestat cheltuielile nelegale din fondurile operative. Dosarul a fost clasat, în cele din urmă.

Ulterior, Tobă a intrat în afaceri. A înființat mai întâi firma Strategic Intelligence Security Services SRL, din care deține 60%. Zece procente din firmă sunt pe numele generalului SRI Viorel Adrian Stan, trecut în rezervă în 2017. Un alt asociat, tot cu zece la sută, este Călin Lucian Roșan, fost secretar general în Ministerul Afacerilor Interne. Restul părților sociale sunt deținute de Simona Tobă, soția lui Petre Tobă.

Obiectul de activitate al firmei este consultanță pentru afaceri și management, la fel ca cel al firmei lui Dumbravă. Firma generalului Tobă a raportat o cifră de afaceri de peste 2,1 milioane lei și un profit net de 1,22 milioane lei în 2019. Un profit de peste 100.000 de lei lunar, deci, din care Tobă are dreptul la dividende de 60.000 de lei.

Spre deosebire de firmele generalilor din SRI și SIE, societatea comercială controlată de Tobă mai produce și altceva decât panseuri ale patronilor. Dovada este că firma are șapte angajați și, în 2019, a avut cheltuieli de peste 850.000 de lei, o medie lunară de peste 70.000 de lei.

O altă firmă controlată de soții Tobă este Valahia Automotive Logistic, înregistrată în localitatea argeșeană Bradu. Firma se ocupă de întreținerea și repararea autovehiculelor și în anul fiscal 2019 a raportat o pierdere de aproximativ 1.000 lei.

RĂZVAN CHIRUȚĂ

Pandemia o fi grea, dar fac niște bani din ea

Cumva miraculos, încă de la începutul pandemiei, România a reușit să stea mai bine decât multe alte țări avansate medical în ceea ce privește numărul de infectări cu SARS-CoV-2 și de decese din cauza COVID-19.

Iar acest lucru se datorează mai degrabă românilor și nu autorităților. În ciuda faptului că sunt certați pentru că nu poartă masca cum trebuie sau pentru că fac petreceri, adevărul este că acestea sunt cazuri izolate.

Conștienți de sistemul de sănătate dezastruos în care trebuie să intre dacă se infectează, românii raționali se tem de două ori: de coronavirus și de medicul plafonat, dar care nu are nici o jenă să facă o afacere pe seama lor.

Toate țările lumii au făcut greșeli în lupta cu Sars-COV 2, un virus nou, care a fost tratat pe ghicite și abordat după rețete mai degrabă personale decât științifice.

Iată mult lăudatul model suedez, care s-a bazat pe foarte mult cinism. Numărul de victime în Suedia, la începutul pandemiei, a fost printre cel mai ridicat din lume. Jumatate dintre cele peste 5.900 de persoane care au murit au fost beneficiare ale servicilor de asistență pentru vârstnici, după cum a relatat Laura Ghibu, medic român din Suedia.

Anders Tegnell și-a cerut ulterior scuze pentru abordarea sa, mai ales că s-a dovedit între timp că imunitatea de turmă este mai degrabă o iluzie în cazul COVID-19. Epidemilogul-șef al Suediei a fost criticat intens pentru abordarea sa. Dar toate deciziile sale au vizat doar binele țării, așa cum l-a înțeles el. Nu au avut în spate, nicidecum, un interes personal de a câștiga bani din asta, la vreo clinică privată sau pentru că era acționar la un serviciu de pompe funebre.

SUA au cele mai multe infectări din lume (peste 9,4 milioane) și cele mai multe decese (peste 235.000 de morți). Epidemiologul Anthony Fauci, cel care a coordonat eforturile Statelor Unite în lupta cu coronavirusul, a intrat de multe ori în conflict cu administrația de la Casa Albă cu privire tocmai la modul cum a fost abordată pandemia. Dar toate discuțiile au fost exclusiv în această direcție. Nu am citit nici o dezvăluire de presă despre vreo afacere cu teste COVID în care să fie implicat Anthony Fauci, nici despre vreun interes al doctorului de a face carieră politică.

Ce a găsit coronavirusul când a ajuns în România? A găsit un sistem în care doctorii renumiți au ca singură preocupare să exploateze la maxim, pentru bani, feudele medicale pe care le controlează. Și pacienți care sunt mai degrabă pe cont propriu în lupta cu bolile.

Ultimul despre care am aflat este celebrul, de acum, doctor Virgil Musta. Om competent, după vorbă, care transmite mesaje corecte cu privire la restricții și care dobândise credibilitate de expert în aceste luni ale pandemiei.

Până când am aflat că Virgil Musta nu este doar șef de secție la Spitalul de Boli Infecțioase Timișoara, ci și acționar al clinicii Profilaxis, unitate privată care recoltează teste pentru COVID, ce sunt prelucrate apoi la unitatea de stat. Clinica privată reține 83% din banii plătiți de client, iar spitalul de stat primește doar 17%, deși aici sunt analizate efectiv mostrele prelevate, arată Libertatea. În timpul ăsta, Virgil Musta îi ceartă pe români că nu respectă regulile. Când el nu o respectă nici măcar pe cea a bunului-simț.

Lista celor care vor să scoată un profit de pe urma pandemiei e mai lungă: Alexandru Rafila era o voce ascultată în lupta cu COVID, apoi brusc ne-a anunțat că intră în politică de partea PSD. Tot ce declarase medical până atunci a fost pus sub semnul întrebării: a criticat autoritățile ca doctor sau pentru că își construia o viitoare carieră politică? Adrian Streinu-Cercel a fost acuzat de colegii săi, într-un interviu publicat de *Newsweek România*, că a sifonat banii pentru tratamentele pacienților cu COVID, circa 16,5 milioane de euro.

O altă voce care ne amintește periodic că sistemul de sănătate nu face față pandemiei este dr. Carmen Dorobăț, de la Spitalul de Boli Infecțioase Iași. Aceasta a fost condamnată în primă instanță la 3 ani de închisoare cu suspendare, după ce a fost arestată preventiv în 2015, deoarece ar fi cerut și primit mită 5.400 de euro, de la 57 de studenți de la Facultatea de Medicină Dentară, pentru a-i trece un examen. Aceștia sunt specialiștii cu ajutorul cărora trebuie să trecem și noi peste cea mai gravă criză medicală din ultimul secol. Dacă nu vă sperie coronavirusul, ar trebui să vă sperie asta.

RĂZVAN CHIRUȚĂ este redactor-șef al *Newsweek România*

MIHAI DUȚĂ

Nenorocirea anului electoral. De ce trebuie să avem alegeri în decembrie

Sub masca pandemiei de COVID, primarii României au dansat Jerusalema pe bani publici, într-o campanie electorală cinică și mârșavă. Este acum rândul candidaților la alegerile parlamentare. Zeci de milioane de euro, poate chiar sute, s-au dus anul acesta pe acțiuni electorale, pe cât de spectaculoase, pe atât de imbecile. Mi-aduc aminte două exemple: elicopterul închiriat de fostul primar PSD Gabriel Mutu pentru a arunca apă oxigenată din cer deasupra Sectorului 6 și flash-mobul gunoierilor lui Daniel Băluță din sectorul 4, filmat cu drona. Dar astea sunt doar cele mai spectaculoase aruncări de bani, nu cele mai păguboase.

Prin toată țara au fost prăpădite multe milioane de euro pe achiziționarea de măști chinezești false la prețuri enorme, doar pentru a părea că oficialităților le pasă de sănătatea oamenilor. Astfel de achiziții au fost făcute și de către niște fosile uitate prin Guvernul României, există deja câteva dosare penale pe tema asta.

Alte milioane au fost aruncate prin promovarea de spoturi publicitare de către primării, o reclamă indirectă, pe bani luați direct din buzunarul cetățeanului. Să nu uităm nici de autobuzele care au tot plimbat oameni în vârstă prin țară, la prețuri de parcă i-ar fi dus la clasa business în Noua Zeelandă.

Peste toate, în dorința cinică de a-și prosti în special propriul electorat, combinația toxică PSD-ALDE-Pro România-UDMR a promovat în Parlamentul României tot felul de măriri de subvenții, pensii și alte venituri, fără nicio acoperire în bugetul țării. Făcute doar în dușmănie. Bugetul ăsta jefuit de aruncări de apă oxigenată din cer și filmări cu drona ale unor violatori ai banului public va fi foarte subțire la anul. Pentru că multe dintre aceste cheltuieli s-au făcut pe credit. Dacă aduni toate milioanele prăpădite de acești ticăloși, îți poți da seama că puteau fi mărite și salarii, și pensii fără nicio problemă. Însă banii s-au dus și se scurg în continuare prin buzunarele unor șmecheri. Ei vor avea bani și la anul, noi, ceilalți, vom trăi mult mai greu.

Este evident că Europa va trece printr-o perioadă de recesiune severă din cauza pandemiei de COVID-19.

Dacă nu vom termina mai repede cu alegerile în România, vom intra cu toții la Terapie Intensivă Financiară.

Este destul de ciudat cum vașnicii apărători ai coaliției roșii, cu Rusia în inimă și-n buzunare, susțin că pandemia de COVID-19 nu există, dar urlă și că alegerile din decembrie sunt un pericol tocmai din cauza coronavirusului. Păi hai să ne hotărâm, ori există COVID și suntem în pericol dacă votăm, ori nu există și atunci singurul pericol e ca niște rebuturi politice să nu mai intre în Parlament.

În realitate, așa cum nu există nicio dovadă că elevii au fost cei care au îngroșat numărul cazurilor de COVID, nu există nicio dovadă că alegerile au influențat evoluția pandemiei în România. Și aici vorbim de cifre, nu de prostii conspiraționiste.

Datele arată clar că în majoritatea județelor care au avut peste 50% prezență la vot numărul cazurilor a crescut cu o rată mult mai mică față de medie, sau chiar a scăzut. În schimb, în multe dintre județele cu prezență sub 40%, au fost înregistrate creșteri cu mult peste medie. Analiza o puteți citi pe *newsweek.ro*.

Apoi vine și experiența personală. Am votat după ce am stat la o coadă de peste 30 de minute și totul a decurs în siguranță. La fel a fost și în cazul multor prieteni de-ai mei. Niciunul nu s-a infectat.

Pe de altă parte, dacă în România ar fi existat votul prin corespondență și votul electronic, orice discuție de acest gen nu și-ar mai fi avut rostul. Însă cum să mai voteze și viii, și morții lui Dragnea? Oamenii ăștia au vrut să fure ca dacii, să plimbe sacii cu voturi prin tunelurile lui Zalmoxe și să iasă cum trebuie.

Te uiți cine a fost mereu împotriva votului prin corespondență și-ți dai repede seama că e vorba despre aceeași adunătură de infractori care se teme că și-ar putea pierde privilegiul furtului din bani publici.

Și-atunci ar prefera să mai treacă ceva timp și să se urce politic pe morții unei pandemii despre care spun că nu există. Între timp, să-și și îndese prin buzunare tot ce mai pot.

MIHAI DUȚĂ este senior-editor al *Newsweek România*

JAF ARMAT

Armata a cerut rachete, i s-au dat tunuri

Achizițiile recente ale Ministerului Apărării au probleme mari la tragere, fie că sunt turele sau baterii de coastă.

Foto INQUAM PHOTOS / OVIDIU MICSIK

TURELELE TRANSPORTOARELOR BLINDATE Piranha V, bateriile de coastă, rachetele pentru LAROM sau sistemul de artilerie antiaeriană "Viforul" sunt, toate, cu țeava "înfundată". Din acest motiv, au trecut aproape patru ani și transportoarele Piranha V care costă statul român aproape un miliard de euro abia sunt în faza testelor de calitate, nicidecum a celor operative (dar chiar și dacă ar fi fost în al doilea scenariu, tot ar fi fost târziu). Oficialii îmbracă totul într-un camuflaj de succes care poate funcționa doar la paradele de 1 Decembrie, dar nu în teatre de operațiuni.

Bateriile de coastă, pe de altă parte, au trecut deja printr-o licitație ratată și se pregătesc să intre în dotarea Armatei române prin mijlocirea unchiului Sam, deși sunt norvegiene. În culise, eforturi diplomatice franceze se fac pentru ca furnizorul să fie schimbat cu MBDA, dar geo-strategia pare că va bate negocierea financiară.

DE

PETRU ZOLTAN
petru.zoltan@newsweek.ro

Pe lângă cele două mari operațiuni de achiziții, "Viforul" de la Oerlikon și rachetele cu fragmentare pentru LAROM interzise de ONU par amănunte care nu mai merită nici măcar trecute în revistă. Toate, însă, alcătuiesc un tablou deprimant: achizițiile de armament și echipamente ale Armatei române sunt prea politizate, prea suspecte de corupție și, în final, prea scumpe pentru o țară care se chinuie să se alinieze la cerințele NATO. Și nici măcar regula ca Parlamentul să voteze achizițiile de peste 100 de milioane de euro nu a fost un filtru pentru dezastru. Ba chiar dimpotrivă, nu a făcut decât să sublinieze încă o dată că cine deține majoritatea politică poate lua decizii oricât de proaste.

Ca totul să fie și mai trist, câte o radiografie seacă a vreunei achiziții e făcută de o altă instituție mult prea politizată în ultimii ani: Curtea de Conturi. Care, însă, are acces la toate datele eșecului și le expune rece, deși jocurile politice se pot ghici cu ușurință în spatele câte unui raport.

Piranha V a întors turela spre Ministerul Apărării

Blindajul unui contract de aproape un miliard de euro pentru transportoare, ciuruit de nereguli.

MINISTRUL APĂRĂRII NAȚIONALE, GENERALUL (R) Nicolae Ciucă, a decis recepționarea calitativă, dar nu și operativă, a 36 de transportoare Piranha V. O serie de nereguli care au stat la baza contractului de 895 milioane de euro atribuit direct americanilor de la General Dynamics ar explica de ce transportoarele nu sunt operaționale încă.

Strategii Armatei Române au cerut Ministerului să cumpere transportoare 8x8 amfibii, dar s-au trezit că primesc Piranha V neflotabile.

Aceasta este principala neregulă dintr-un lung șir de ilegalități constatate în urma unui control al Curții de Conturi a României, instituție care i-a recomandat Ministerului Apărării să facă o analiză în vederea rezilierii acestui controversat contract. Un alt aspect interesant este faptul că raportul Curții de Conturi a fost contestat în instanță de Ministerul Apărării, care apoi și-a retras subit contestația.

Mai mult, contractul ar urma să fie reziliat de drept în ianuarie 2021, atunci când se vor împlini trei ani de întârziere de la semnarea contractului. Toate acestea, în contextul în care Ministerul Apărării Naționale a plătit un avans de 111,4 milioane euro. Afacerea Piranha V este investigată de Direcția Națională Anticorupție.

Forțele Tereste cereau transportoare amfibii

Statul Major al Forțelor Terestre a insistat în repetate rânduri la nivelul Ministerului Apărării ca pentru militarii români să fie achiziționate transportoare blindate 8x8 amfibii pentru că pe teritoriul României se află foarte multe cursuri de apă. Mai mult, s-a constatat lipsa infrastructurii critice, poduri fixe sau mobile, care limitează mobilitatea unităților militare dotate cu transportoare neflotabile. Studiile de concept ale Armatei arătau că cel mai bun transportor amfibiu pentru dotarea Armatei Române era modelul Patria AMV, produs de grupul finlandez Patria. Atât din punct de vedere calitativ, cât și al prețului.

Culmea, la începutul anului 2017, prin hotărâri succesive ale Consiliului de Supraveghere a Cerințelor, organ deliberativ al Statului Major al Apărării, s-a aprobat varianta de înzestrare a două batalioane din cadrul Brigăzii 2 Infanterie cu transportoare 8x8 neflotabile construite pe același tip de platformă ca Piranha IIIC, aflat în dotarea Armatei Române. Consiliul de Supraveghere a Cerințelor era controlat direct de generalul Nicolae Ciucă, în calitate de șef al Statului Major al Apărării. Prin această decizie s-a renunțat, practic, la achiziționarea transportoarelor amfibii.

Afacerea Piranha V: 895 milioane euro

Decizia generalului Nicolae Ciucă, actualul ministru al Apărării, a fost agreată atunci și de Consiliul Suprem de Apărare al Țării (CSAT), care a emis Hotărârea 113 din octombrie 2017 prin care s-a aprobat modificarea programului de înzestrare TBT 8X8. Argumentul invocat pentru această decizie a fost necesitatea de „comonalitate operațională și logistică" (caracteristici comune ale mai multor echipamente) în cadrul Brigăzii 2 Infanterie.

FOTO: GOV.RO; INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA

PROBE
Transportoarele Piranha V, cerute de generalul Nicolae Ciucă (stânga) pleacă de la UMB spre testare

Apoi, a urmat întocmirea şi publicarea unei Note de Fundamentare în vederea emiterii unei Hotărâri de Guvern prin care să se aprobe achiziţionarea transportoarelor Piranha V. Nota a fost semnată de ministrul Apărării de atunci, Mihai Fifor, şi contrasemnată de generalul Nicolae Ciucă. Ulterior, Guvernul României a emis Hotărârea de Guvern 852/2017 prin care se aprobau circumstanţele şi procedura specifică aferente programului esenţial de înzestrare „Transportor blindat pentru trupe 8x8". Hotărârea de Guvern a fost semnată de premierul momentului, Mihai Tudose, şi de ministrul Apărării, Mihai Fifor, membri ai Partidului Social Democrat.

Pe scurt, Guvernul a a aprobat semnarea unui acord-cadru cu compania elveţiană Mowag, deţinută de americanii de la General Dynamics, pentru achiziţionarea a 227 de transportoare blindate 8x8 Piranha V în valoare de 895 milioane euro. În cazul în care se opta pentru transportoarele Patria, preţul ar fi fost cu 300 milioane de euro mai mic, spun specialiştii din cadrul Departamentului Armamente.

Falsa interoperabilitate clamată de MApN

În HG 852/2017 se menţionează că, prin achiziţia transportoarelor Piranha V, s-a avut în vedere şi îndeplinirea cerinţelor de interoperabilitate cu cele 31 TBT Piranha IIIC, aflate în dotarea Armatei Române. Cum se va face interoperabilitatea între cele două tipuri de Piranha? Răspunsul a fost furnizat chiar de Ministerul Apărării: „cele două tipuri de transportoare (Piranha IIIC şi Piranha V) sunt complementare din punct de vedere al nevoilor operaţionale ale Statului Major al Forţelor Terestre (TBT Piranha IIIC este flotabil, iar TBT Piranha V este neflotabil, dar cu un grad ridicat de protecţie balistică şi cu o putere de foc ridicată) având o serie de subsisteme strict specializate comune. (...) De asemenea, interoperabilitatea între Piranha IIIC şi Piranha V s-a realizat şi în sensul că ambele tipuri de vehicule au acelaşi producător şi astfel se asigură elemente comune privind mentenanţa acestora".

Ministrul Nicolae Ciucă trebuie să recepţioneze ceea ce a solicitat generalul Nicolae Ciucă acum mai bine de trei ani

Nimic mai fals, spun specialiştii consultaţi de *Newsweek România*: „Există o incompatibilitate clară între cele modele de Piranha. Nu există nicio asemănare între motoare, cutii de viteze, turele, arme, sisteme de comunicaţii şi informatică. Sistemul logistic este complet diferit, deşi cele două tipuri de transportoare vor fi utilizate în cadrul aceleiaşi unităţi militare. De asemenea, muniţia este diferită. Piranha IIIC foloseşte muniţie de 12,7 mm iar Piranha V de 30 mm. Incompatibilitatea este şi la nivelul sistemului de comandă, comunicaţii şi informatică instalat pe Piranha V faţă de sistemele de comandă control aflate deja în uz".

Ce ar trebui să se fabrice în România

Din Hotărârea de Guvern aflăm că primele 30 de transportoare urma să fie echipate direct în Elveţia, apoi trimise în România, la Uzina Mecanică Bucu-

reşti, companie de stat aflată în subordinea Ministerului Economiei. De aici, urma să fie livrate Armatei Române. Restul de 197 trebuia să beneficieze de următoarele subsisteme fabricate în România: sistemul de protecţie balistică şi antimină (carcasă blindată), sistemul de armament, sistemul de comunicaţii şi informatică, aparatura de ochire şi observare şi sistemele de senzori, potrivit celor convenite prin memorandumul de înţelegere şi acordul de cooperare semnate între ROMARM - Filiala Uzina Mecanică Bucureşti (UMB) şi General Dynamics European Land Systems-Mowag GmbH.

Americanii, penalizaţi cu 8,5 milioane euro

În primă fază, ministrul Mihai Fifor a semnat un contract subsecvent prin care se cumpărau 94 de transportoare în valoare de aproximativ 400 milioane euro. Controversata afacere a fost parafată de ministrul Mihai Fifor în data de 12 ianuarie 2018, dată la care s-a plătit inclusiv un avans de 111,4 milioane euro către compania General Dynamics.

Conform graficului de livrare a transportoarelor, România urma să primească un prim lot de 36 de blindate în anul 2018. Alte 32 urma să ajungă în anul 2019, plus 27 în 2020. Pentru că nu a livrat la timp comanda aferentă anului 2018, compania General Dynamics a fost penalizată de Ministerul Apărării cu suma de 8,56 milioane euro. Americanii au plătit penalităţile.

Însă, conform contractului, Ministerul Apărării Naţionale nu mai poate impune alte penalităţi pentru că nu s-au livrat la timp transportoarele aferente anilor 2019 şi 2020.

Turela a picat testele

Ministerul Apărărării Naţionale, sub comanda ministrului Mihai Fifor, şi şeful Statului Major al Apărării, generalul Nicolae Ciucă, nu au vrut turela standard pe transportorul Piranha V. Ei au cerut să fie înlocuită cu una model UT30MK2 de 30 mm, produsă de compania israeliană Elbit, care a fost montată pe primele 36 de transportoare Piranha V ajunse în România. Dar turelele au picat testul de tragere.

Iniţial, turela a fost testată la începutul anului 2019, în Slovacia, dar rezultatele la tragerile de precizie la 1.500 m au fost total neconforme. Surse din cadrul MApN susţin că testele au fost reluate în perioada 26-29 martie 2019 în Norvegia. Din informaţiile preliminare, nici această testare nu a reuşit.

„Turela a trecut testele doar după ce s-a folosit o muniţie specială", spun sursele din cadrul Armatei.

La solicitarea *Newsweek România*, Ministerul Apărării Naţionale a transmis că, „din datele comunicate de GDELS Mowag, rezultă că furnizorul a întârziat livrarea din următoarele motive: a întâmpinat dificultăţi în procesul de testare a sistemelor de armament montate pe turela UT 30 MK2. La finele lunii martie 2019, cu ocazia tragerilor reale din Norvegia, problemele au fost rezolvate integral; a propus o nouă soluţie pentru sistemul de comunicaţii şi informatică.

În urma rezultatelor la teste au apărut divergenţe majore la nivelul managementului contractului între General Dynamics şi Elbit. Concluzia generală a fost că sistemul nu era pregătit pentru acceptanţă în 2019".

Raportul Curţii de Conturi a fost secretizat

Curtea de Conturi a României, condusă de Mihai Busuioc, a verificat toate documentele care au stat la baza controversatei afaceri „Piranha V", în urma căreia statul va plăti companiei General Dynamics 895 milioane euro.

Newsweek România a cerut concluziile raportului atât Ministerului Apărării, cât şi Curţii de Conturi a României. Dar, în mod inexplicabil, documentul public a fost secretizat. Ciudat, Ministerul Apărării a constestat raportul în instanţă, dar apoi şi-a retras plângerea.

„Vă informăm că dosarul nr. 6618/2/2019, înregistrat pe rolul Curţii de Apel Bucureşti (...) are ca obiect cererea de chemare în judecată formulată de către Departamentul pentru Armamente din cadrul MApN prin care solicită anularea raportului de control întocmit şi a deciziei emise de Curtea de Conturi în urma acţiunii de audit. (...) Documentele care au stat la baza întocmirii raportului menţionat intră în categoria informaţiilor clasificate, motiv pentru care raportul de control încheiat la Ministerul Apărării Naţionale este clasificat «secret de serviciu», neavând caracter public", a transmis Biroul de Presă al Curţii de Conturi.

Conform unor surse din cadrul MApN, raportul a evidenţiat modul dezastruos în care s-a desfăşurat contractul. De exemplu, spun sursele, Curtea de Conturi a constatat că nu s-au respectat studiile de concept care duceau spre achiziţia transportorului Patria AMV. Astfel, inspectorii Curţii au constatat netemeinicia deciziei CSC nr. 267 din 2017 invocată în HG 852/2017 şi au emis o decizie prin care a solicitat măsuri urgente (termen 15 zile) pentru remedierea ilegalităţii.

O altă problemă este legată de subsisteme care urmează să fie fabricate în România pentru Piranha V.

Mai mult, Curtea de Conturi ar fi cerut blocarea plăţilor către General Dynamics, plus o analiză în vederea rezilierii contractului.

În replică, Ministerul Apărării a trans-

Turela Elbit solicitată pentru Piranha V nu a făcut decât să complice şi să întârzie producerea şi livrarea transportoarelor blindate

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA; FACEBOOK. MAPN.RO

PSD
Fostul ministru al Apărării Mihai Fifor (jos) și ex-premierul Mihai Tudose (sus, dreapta) au decis achiziția de Piranha V care este acum contestată de Mihai Busuioc, șeful Curții de Conturi

mis, la solicitarea *Newsweek România*, următoarele: „Curtea de Conturi a României a emis măsuri pe care Ministerul Apărării Naţionale prin Departamentul pentru armamente trebuie să le respecte pe parcursul realizării contractului. La acest moment, autoritatea contractantă se află în perioada de implementare a acestor măsuri".

Senatorul Nicu Fălcoi: „Contract păgubos"

Senatorul Nicu Fălcoi, membru în Comisia de Apărare a Senatului, a declarat pentru *Newsweek România* că întreaga afacere Piranha V reprezintă un contract păgubos pentru statul român. „S-a întârziat cu aproape doi ani livrarea primelor transportoare. Au plecat primele transportoare spre Scorpionii Roșii, culmea, spre testare. După părerea mea, trebuia reziliat acest contract, pentru că nu s-a respectat aproape nimic.

Încă de la început, am avut un ghimpe împotriva acestui contract, pentru că acele transportoare nu sunt amfibii. Pe teritoriul României, brăzdat de ape, era obligatoriu să fie amfibii.

E o decizie care s-a luat la nivel de Stat Major General al Armatei Române. O decizie pe care nu am înțeles-o! Felul în care s-a desfășurat până acum contractul nu e deloc în interesul statului român", a menționat senatorul Nicu Fălcoi.

Întrebat cum comentează raportul Curții de Conturi, senatorul Nicu Fălcoi a mai precizat că nimeni nu a vrut să i-l pună la dispoziție, nici măcar contractul de achiziție: „Le-am cerut în calitate de membru al Comisiei de Apărare. Membrii Comisiei de Apărare au votat să nu le primim. A venit directivă direct de la partide. Senatorul Nicoleta Pauliuc la prima solicitare a mea s-a opus categoric. Pe urmă a venit și a zis că e de acord, că am dreptul să cer informații despre contract".

Armata României s-a trezit cu racheta-n coastă

Achiziția bateriilor pentru protecția țărmului de către România a pus față în față Franța și SUA.

MINISTRUL APĂRĂRII NAȚIONALE, generalul Nicoae Ciucă, a declanşat un scandal diplomatic între România şi Franţa după ce a anunţat că va anula licitaţia de 137 milioane euro pentru achiziţia bateriilor de coastă, procedură la care participa compania franceză MBDA. Motivul? Ministrul Nicolae Ciucă vrea să atribuie contractul direct printr-un acord guvernamental Statelor Unite ale Americii, care îl va pasa consorțiului format din firmele Raytheon şi Kongsberg. La un preţ de două ori mai mare, dar fără a avea până în prezent avizul Consiliului Suprem de Apărare al Țării.

Singura ofertă depusă, cea a MBDA

Achiziția Sistemului de instalaţii mobile de lansare rachete antinavă (SIML) a fost aprobată de Parlamentul şi Guvernului României în vara anului 2018. În acest sens, Guvernul Dăncilă a emis Hotărârea de Guvern nr. 630/2018 prin care se aproba procedura de achiziţie a sistemului format din trei instalaţii mobile de lansare cu 24 de rachete la un preţ estimat la 137 milioane euro. Procedura aleasă pentru atribuirea contractului a fost de tip dialog competitiv. Conform cerinţelor, firma câştigătoare trebuia să respecte clauzele de offset prin care se obliga să reinvestească minim 80% din valoarea contractului în economia românească.

Compania franceză MBDA a fost singurul ofertant care şi-a asumat că va livra sistemul de baterii de coastă Exocet contra sumei de 137 milioane euro. În plus, francezii şi-au asumat şi obligaţiile de offset prin cooperarea industrială cu Electromecanica Ploieşti, una din fabricile de armament din România.

La solicitarea *Newsweek România*, Ministerul Apărării Naţionale a transmis că, „dintre cei patru agenţi economici calificaţi în etapa a doua a procedurii de achiziţie SIML (din perioada 2018-2019), MBDA a fost singurul care a decis să depună o ofertă la autoritatea contractantă".

Francezii au ofertat la pachet: rachete & corvete

Ministerul Apărării Naţionale susţine, conform răspunsului primit de *Newsweek România*, că, în cadrul ofertei depuse, MBDA „a oferit cantităţi mai mari din produsele care făceau obiectul procedurii de achiziţie şi, suplimentar, a condiţionat oferta sa de achiziţia la pachet de către partea română şi a altor echipamente şi produse care nu făceau parte din programul de achiziţii în derulare. Compania a informat, inclusiv în scris, că aceste condiţii nu sunt negociabile, a refuzat să răspundă solicitărilor de clarificări primite de la autoritatea contractantă şi a informat că nu mai doreşte să participe la negocieri".

Condiţionarea la care face referire Ministerul Apărării este legată de faptul că compania franceză a menţionat în oferta depusă că oferă bateriile de coastă Exocet la un preţ avantajos pentru că acelaşi tip de rachete urmează să fie instalate pe cele patru corvete, contract câştigat de Naval Group. „Procesul de achiziţie a SIML a fost, încă de la început, total independent de achiziţia corvetelor multifuncţionale. Cele două proceduri de achiziţie (cea iniţială pentru achiziţia SIML şi cea pentru achiziţia corvetelor, câştigată de asocierea condusă de firma franceză Naval Group) s-au desfăşurat în baza unor hotărâri de guvern distincte", atrage atenţia Biroul de Presă al MapN.

Miza achiziției bateriilor de coastă nu este una tehnică, ci pur strategică: să fie mulțumiți partenerii francezi sau cei americani?

Intră în scenă consorțiul Kongsberg – Raytheon

După anularea procedurii specifice derulată în perioada 2018-2019, Ministerul Apărării Naţionale a trimis cereri de informaţii (RFI) la companiile Boeing (SUA), Kongsberg Defence & Aerospace AS (Norvegia), Saab Dynamics AB (Suedia) şi MBDA (Franţa), ultimii trei operatori economici enumeraţi răspunzând solicitării de informaţii. Din informaţiile obţinute de *Newsweek România*, firma norvegiană Kongsberg a transmis că poate vinde sistemul de rachete NSM, pe care îl produce împreună cu americanii de la Raytheon, contra unei sume de 158 milioane euro (norvegienii produc rachetele iar americanii platformele de lansare). Totodată, au mai menţionat că nu sunt dispuşi să facă offset pentru acest contract. Mai mult, au menţionat că avansul de 30% din valoarea contractului este mult prea mic. Nor-

RACHETE Sistemul francez Exocet (sus) concurează cu bateriile NSM de la Kongsberg (jos, dreapta), susținute de Raytheon

FOTO. MBDA SYSTEMS.COM RAYTHEONMISSILESANDDEFENSE.COM KONGSBERG.COM

vegienii au mai menționat că prima livrare ar putea fi făcută în 38 de luni de la semnarea contractului.

Ministrul Ciucă preferă contractele G2G

Pe 17 ianuarie 2020, la ședința Colegiului MApN, condusă de ministrul Nicolae Ciucă, s-a stabilit că toate achizițiile corespunzătoare programelor de înzestrare pentru care există finanțare în anul 2020 să fie realizate prin contracte de tipul Guvern la Guvern (G2G). Surse din cadrul Ministerului, care au participat la acea ședință, susțin, sub protecția anonimatului, că sarcinile de realizare a achizițiilor prin contracte G2G au fost implementate la nivelul Consiliului de Supraveghere a Cerințelor și a Consiliului de Achiziții.

În acest sens, în luna mai 2020, ministrul Nicolae Ciucă a solicitat printr-o scrisoare sprijinul Secretarului apărării al SUA, Mark Esper, pentru achiziționarea sistemului SIML bazat pe rachete NSM de la Guvernul SUA. Apoi a cerut acordul prealabil al Parlamentului României pentru a demara o nouă procedură de achiziție a sistemului de instalații mobile de lansare rachete antinavă în valoare de 200 milioane euro. Cu 63 de milioane euro mai mult față de prețul inițial.

Cum justifică Ministerul Apărării creșterea prețului? Diferențele de costuri „rezultă din faptul că, față de anul 2018, obiectivele actuale ale programului de înzestrare au crescut, atât în complexitate, cât și în numărul de instalații mobile de lansare și în numărul de muniții care vor fi achiziționate, comparativ cu cel avut în vedere în cadrul procedurii anterioare".

Americanii instruiesc într-un sistem pe care nu-l au

După ce a obținut acordul prealabil al Parlamentul, Ministerul Apărării Naționale a inițiat un proiect de Hotărâre de Guvern în care se menționează că achiziția sistemului de baterii de coastă se va face printr-o procedură G2G, contract care urmează să fie atribuit direct Guvernului SUA (care îl va pasa consorțiului Raytheon – Kongsberg, producătorii sistemului NSM).

În același proiect se mai menționează că, în baza acordului care urmează să fie semnat, se asigură „accesul la instruirea personalului pentru folosirea în luptă a sistemului pe baza experienței practice a armatei SUA". Doar că sistemul de rachete NSM va intra în dotarea armatei americane începând cu anul 2021. Culmea, o recunoaște chiar MApN în răspunsul transmis către *Newsweek România*: americanii dețin rachetele NSM, dar nu și sistemul.

Senatorul Nicu Fălcoi, membru în Comisia de Apărare, a spus că i se pare foarte grav modul în care se desfășoară achizițiile de armament la nivelul MApN.

„Declanșezi o licitație și, culmea, cel care figura în pole position asigura un offset de 80%. Prețul era mult mai mic, cam la jumătate. (...) Dar e complet aiurea modul în care s-a procedat. Ai un contract care îți asigură offset și dintr-o dată spui «Gata, nu mai vreau. Mă duc să semnez un contract G2G care nu îmi asigură practic nimic și mai dau și dublu pe ele». Suma e de 200 de milioane, dar se duce spre 300 de milioane euro", a declarat sentorul Nicu Fălcoi.

„Viforul" cu rază scurtă de acțiune nu mai bate

Sistemul de artilerie antiaeriană cu nume neaoș este lăsat să rugineasc㠄 de către șefii Armatei.

MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE plăteşte anual sute de milioane de euro în avans pentru achiziţiile de tehnică militară necesare înzestrării Armatei Române, dar nu alocă fonduri pentru achiziţionarea de piese, repararea şi modernizarea sistemului de artilerie antiaeriană „Viforul". Sistemul cu rază scurtă de acţiune de calibrul 35mm poate fi folosit împotriva ţintelor aeriene, inclusiv a dronelor şi blindatelor, dar în prezent funcţionează la o capacitate redusă.

Militarii au solicitat în repetate rânduri Ministerului Apărării să achiziţioneze piesele de schimb, dar ofertele au rămas la nivel de studiu la conducerea ministerului. Chiar şi producătorul sistemului „Viforul", compania Rheinmetall Defence, s-a oferit să vândă piese de schimb cu o reducere de 20% faţă de preţul de referinţă. Dar oferta a rămas ţinută în „studiu".

Pentru ca tabloul dezastrului să fie complet, în toamna anului 2017 Armata Română a rămas fără muniţie de calibrul 35mm necesară inclusiv pentru sistemul „Viforul". Ministerul Apărării a transmis în regim de urgenţă o solicitare către NATO Support Procurement Agency (NSPA) pentru a face rost de muniţie. Întreaga tevatură s-a finalizat în a doua jumătate a lunii decembrie 2017, după ce o companie din Spania a răspuns apelului lansat de Minister.

După 25 de ani

În urmă cu aproximativ 25 de ani, în dotarea Armatei Române intra unul dintre cele mai moderne sisteme de luptă antiaeriană din acea vreme: sistemul de artilerie antiaeriană tractat "Viforul". Acesta a fost achiziţionat în perioada 1995-2003 de la compania Oerlikon Contraves, din Italia, şi produs împreună cu Regia Autonomă Arsenalul Armatei, companie de stat care a fost înghiţită de Romarm.

Între timp, compania Oerlikon Contravers a fost preluată de Rheinmetall Air Defence. Ministerul Apărării nu a vrut să comunice cât a costat întregul sistem şi suportul logistic, motivând că informaţiile sunt confidenţiale, însă Biroul de Presă al MApN a transmis că „sistemul Viforul nu a fost modernizat până în prezent".

Chiar dacă nu a fost modernizat, conform răspunsului transmis de Biroul de Presă la solicitarea *Newsweek România*, sistemul de artilerie antiaeriană tractat cal. 2x35mm OERLIKON a răspuns cerinţelor operaţionale emise anterior achiziţiei: „În această configuraţie, sistemul este capabil să angajeze platforme aeriene ostile de tipurile avion, elicopter, avion fără pilot. De asemenea, tunurile antiaeriene OERLIKON Model 103AA sunt eficace şi în lupta împotriva blindatelor".

Un sistem de artilerie antieriană cu rază scurtă de acțiune este esențial pentru orice armată. Cum „Viforul" moare, pare că se pregătește o nouă achiziție

„Viforul" nu este operațional 100%

Surse din cadrul Ministerului Apărării au declarat pentru *Newsweek România* că sistemul „Viforul" nu mai este operaţional 100%. Informaţiile au fost confirmate de Ministerul Apărării: „parte din elementele componente ale sistemului necesită executarea unor lucrări de mentenanţă corectivă. Informaţiile legate de starea de operativitate sunt clasificate şi nu vor fi făcute publice".

La finalul anului 2016, compania Rheinmetall Defence a transmis Ministerului Apărării un raport complet pentru modernizarea sistemului „Viforul", inclusiv o listă cu costurile totale. Degeaba: după aproape un an de zile, s-a trimis o nouă adresă cu lista de preţuri pentru piesele de schimb la cererea secretarului de stat Florin Lazăr Vlădică. Documentul a ajuns inclusiv la fostul colonel, actual general de brigadă Marian Mazilu, locţiitor al şefului Departamentului pentru armament. Dar nici această listă nu a fost pe placul oficialilor Armatei, deşi preţurile erau cu aproximativ 20% mai mici faţă de preţul de referinţă.

„Oferta privind furnizarea unor piese de schimb se află în studiu, în scopul executării unor activităţi de mentenanţă corectivă şi preventivă. (...) În viitorul apropiat (lunile ianuarie – februarie 2020), se intenţionează demararea procesului de achiziţie a unor piese de schimb", a transmis Biroul de Presă al MApN către Newsweek România la finalul anului 2019. Achiziţie care nu a avut loc nici până azi.

Rachete cumpărate de România, interzise de ONU

O achiziție parafată de Puiu Pașcu în 2004 s-a dovedit ilegală patru ani mai târziu.

MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE se chinuie de aproape 16 ani să recupereze 2,45 milioane USD plătiți în avans companiei Israel Military Industries, parte a grupului Elbit Systems, pentru achiziționarea unor rachete LAR MK4 de 160 mm cu focoase cluster pentru sistemul LAROM. Rachetele nu au mai ajuns, iar israelienii nu vor să restituie banii.

Sistemul de artilerie LAROM face parte din înzestrarea Brigăzii 8 LAROM „Alexandru Ioan Cuza". Mașina de luptă este un sistem care are la bază aruncătorul APRA-40, varianta românească a sistemului sovietic BM-21 GRAD. Producția în serie a început în anul 1979 la Întreprinderea de Reparat Avioane Bacău, actuala Aerostar Bacău, și folosea rachete sovietice și variante românești produse la Tohan.

Rachetele, cumpărate în 2004, interzise de ONU în 2008

Întregul sistem a intrat într-un proces de modernizare în 1996. Pe lângă companiile românești, au fost cooptate și firmele Elbit și Israel Military Industries (IMI). Israelienii de la Elbit produceau unele componente ale sistemul de conducere a focului iar IMI celebrele rachete LAR MK4 de calibru 160 mm. Primele lansatoare au fost livrate Brigăzii 8 LAROM în 2001.

În 2004, în mandatul de ministru al Apărării al lui Ioan Mircea Pașcu, s-a semnat contractul 02/172/2004 prin care s-au comandat mai multe containere și rachete LAR MK4 de 160 mm cu focoase cluster pentru sistemul LAROM, de la compania Israel Military Industries. În baza acestui contract, Ministerul Apărării Naționale a plătit prin Romtehnica, compania de import-export a Ministerului, un avans de 2.478.435 USD. Dar rachetele cu fragmentație nu au mai ajuns. Apoi au intrat în categoria munițiilor interzise de ONU prin Convenția de la Oslo din 2008.

Sistemele LAROM, care folosesc inclusiv rachete precum cele interzise de ONU, sunt afișate chiar la paradele de 1 Decembrie

FOTO: WIKIWAND.COM

Israelul s-a conformat și a interzis exportul

Compania israeliană Elbit Systems a anunțat în noiembrie 2018 că a cumpărat Israel Military Industries pentru un preț de 495 milioane USD, plus un bonus 27 de milioane de dolari dacă își îndeplinește obiectivele de performanță convenite.

Însă, pe 13 ianuarie 2019, la 15 ani de la semnarea contractului între Ministerul Apărării și compania IMI, directorul pe cooperare internațională din Ministerul Apărării din Israel, generalul de brigadă (r) Mishel Ben Baruch, a informat autoritățile de la București că firma Israel Military Industries nu va primi licența de export pentru rachetele LAR MK4 cu focoase cluster.

„Vă rugăm să rețineți că, din cauza tratatelor internaționale, față de care Israelul este angajat, vă informăm în mod oficial că IMOD nu va putea emite companiei Israel Military Industries Ltd. (IMI) o licență de export pentru rachetele LAR MK4 cu focoase cluster", se menționează în notificarea trimisă de generalul de brigadă (r) Mishel Ben Baruch.

Negocieri eșuate

Pe 22 mai 2019, o delegație a companiei IMI a fost primită la sediul Ministerului Apărării de secretarii de stat Nicolae Nasta și Andrei Ignat, generalul Ovidiu Liviu Uifăleanu și colonelul Ilie Tița. Conform documentelor consultate de *Newsweek România*, cele două părți au convenit ca în contul datoriei „să se rezilieze contractul inițial și să se semneze un nou contract pentru achiziția altor tipuri de muniții în același timp". Dar și această înțelegere a fost abandonată.

Într-un final, pe 23 octombrie 2019, Ministerul Apărării Naționale a notificat oficial compania israeliană IMI să restituie întreaga sumă de 2,45 milioane USD „aferentă bunurilor materiale, proprietatea unității noastre, aflate în custodia dumneavoastră".

PE MARE

De ce au naufragiat corvetele în birocrație

Au trecut mai bine de patru ani de la demararea procesului de identificare a unui constructor al navelor militare.

DE

PETRU ZOLTAN
petru.zoltan@newsweek.ro

MINISTRUL APĂRĂRII, GENERALUL Nicolae Ciucă, a anunțat că nu va semna contractul până când nu se vor finaliza toate procesele deschise de compania Damen, unul dintre participanții la licitație. Pe rolul instanțelor se află trei procese deschide de Damen, însă doar unul mai are legătură directă cu licitația adjudecată de francezi.

Întâmplător sau nu, olandezii de la Damen au decis în primăvara acestui an să-l numească în funcția de director general al Damen România pe generalul Gheorghe Savu, fostul șef al Direcției de Informații a Armatei și prieten cu ministrul Nicolae Ciucă.

În schimb, premierul Ludovic Orban a criticat public acțiunile deschise în instanță de compania Damen, pe care le consideră „o hărțuire greu de acceptat". Mai mult, premierul a spus că procesul principal - contestația împotriva deciziei de adjudecare a contractului către consorțiul Naval Group & Șantierul Naval Constanța - a fost tranșat în favoarea Naval Group.

Contract cu dedicație de la Cioloș pentru Damen

Afacerea „corvetă multifuncțională" a fost demarată de Guvernul României, în anul 2016. Premierul de atunci, Dacian Julien Cioloș, a emis o Hotărâre de Guvern, contrasemnată de ministrul Apărării, Mihnea Motoc, prin care contractul pentru construcția celor patru corvete a fost atribuit direct companiei olandeze Damen. Motivul: aceasta ar fi fost singura companie care putea să construiască corvetele cerute. Nimic mai fals, de fapt. Pentru că, în realitate, așa cum s-a dovedit ulterior, existau mai multe companii pe piața Uniunii Europene care aveau capacitatea de a construi și livra corvete multifuncționale.

APE TULBURI
Fregata „Regina Maria" (prim-plan) este departe de ce ar trebui să fie noile corvete ale Ministerului Apărării, dar premierul Orban și ministrul Ciucă (sus, dreapta) nu se înțeleg

Controversata Hotărâre de Guvern, asumată de Cioloș și Motoc, a fost anulată ulterior de Guvernul PSD pentru că Ministerul Apărării Naționale nu obținuse acordul Parlamentului pentru achiziția care depășea 100 de milioane de euro.

Cine a câștigat licitația internațională

Achiziționarea celor patru corvete multifuncționale a fost apoi obiectul unei noi proceduri. În cursa pentru câștigarea contractului s-au încris francezii de la Naval Group, italienii de la Fincantieri și olandezii de la Damen.

Newsweek România a prezentat în exclusivitate, încă din noiembrie 2018, oferte depuse de cele trei companii: Fincantieri a oferit 1,34 miliarde de euro, Damen - 1,255 miliarde de euro și Naval Group - 1,2 miliarde de euro. Ministerul Apărării Naționale i-a anunțat pe francezi că au câștigat licitația, dar contractul nu a fost încă semnat. De ce? Olandezii

Au trecut doi ani de când Ministerul Apărării a decis care e oferta cea mai bună pentru construcția corvetelor, dar contractul nu s-a semnat încă

de la Damen au contestat licitația la Consiliul Național pentru Soluționarea Contestațiilor, respectiv la Curtea de Apel București, dar au pierdut irevocabil procesul.

Procesele deschise de Damen

În paralel, avocații companiei Damen au deschis mai multe procese adiacente, care nu au legătură direct cu rezultatul licitației. De exemplu, dosarul 4113/2/2019 are ca obiect soluționarea unei contestații de atribuire formulate în temeiul Legii 101/2016. Specialiștii consultați de *Newsweek România* susțin că „Existența căilor de atac incidentale formulate în dosarul 21131/3/2019 nu înlătură caracterul definitiv al Hotărârii nr. 1149/13.07.2020 prin care a fost soluționat acest dosar. Pe cale de consecință, începând cu data pronunțării definitive în Dosarul 4113/2/2019, pe rolul instanțelor de judecată nu își mai are rostul vreo contestație în legătură cu Procedura Specifică". Primul termen al procesului este 18 noiembrie 2020.

Dosarele 47/2/2020 și 6869/2/2019 au ca obiect soluționarea unor acțiuni în anulare formulate în temeiul Legii nr. 554/2004 și, pe cale de consecință, existența lor nu constituie temei legal pentru împiedicarea semnării contractului de achiziție publică atribuit francezilor, mai spun specialiștii.

Negocieri diplomatice pe axa București - Paris

Tergiversarea semnării contractului de către ministrul Apărării, generalul Nicolae Ciucă, nu este pe placul partenerilor francezi. Nu este nici pe placul premierul Ludovic Orban, cel care a criticat direct procesele deschise de compania olandeză Damen. „Mi se pare o hărțuire greu de acceptat. Procesul principal... anume contestația împotriva deciziei de adjudecare a contractului către consorțiul Naval Grup - Șantierul Naval Constanța a fost respinsă prin hotărâre judecătorească definitivă. (...) Atâta timp cât instanța s-a pronunțat prin hotărâre definitivă pe subiectul principal, decizia de adjudecare, din punctul meu de vedere nu mai există niciun fel de problemă juridică pentru negocierea și semnarea contractului", a declarat premierul Ludovic Orban.

Acesta a efectuat o vizită oficială la Paris în perioada 26-27 octombrie a.c., prilej cu care a discutat inclusiv despre contractele de înzestrare a Armatei Române: corvete multifuncționale și baterii de coastă.

FOTO: INQUAM PHOTOS / BOGDAN CHESARU; GOV.RO

INTERVIU

Corvetele, transfer de înaltă tehnologie pentru România

Pierre Eric Pommellet, CEO Naval Group, a acordat un interviu pentru *Newsweek România* în care a vorbit despre implicațiile economice ale programului corvetelor românești, construite de compania franceză.

***Newsweek România:* Care a fost impactul crizei COVID-19 asupra Naval Group?**

Pierre Eric Pommellet: Am ajuns la Naval Group pe 24 martie, era chiar începutul crizei. Am preluat poziția de CEO într-o perioadă interesantă.

De la începutul crizei, noi ne-am sprijinit clienții, definind care erau „misiunile esențiale" pentru ei, ce trebuia făcut. Prioritatea a fost să ne sprijinim clienții, în Franța, în India, în Brazilia etc. Deci primele zile ale crizei au fost despre ce trebuie să facem noi ca să ne ajutăm clienții și, în același, timp, cum ne organizăm ca să fim capabili să muncim. Din 15.000 de oameni, mai mult de 2.000 erau la muncă în acea perioadă și am recâștigat capacitatea maximă rapid, cu mulți oameni care au lucrat de acasă. Pentru că într-o companie precum Naval Group, în sectorul Apărării, nu am pierdut niciun client, bugetele Apărării s-au menținut, clienții ne așteptau și întrebările lor erau: Când puteți furniza?

Deci criza n-a tăiat bugetele pentru Apărare?

Nu. Nu la clienții noștri. Până acum, n-a fost afectat niciunul dintre clienții noștri. Întrebările vor veni după criza economică și după rectificările bugetare: vor menține aceleași necesități sau vor exista schimbări? Dar, pe moment, ne ținem de program.

Ce are Naval Group de oferit României, care este scopul vizitei în țara noastră?

Oferim o capacitate suverană de producere a corvetelor, nave foarte puternic înarmate, pentru ca România să-și protejeze cetățenii. De asemenea, oferim suveranitate și slujbe.

Pentru că programul corvetelor românești, dincolo de faptul că reprezintă o capabilitate testată în lupta pe mare, înseamnă un transfer de înaltă tehnologie pentru România.

Corvetele vor fi construite aici, în România, împreună cu Șantierul Naval Constanța și partenerii noștri români.

Deci oferim o capabilitate, oferim suveranitate, desigur, în cadrul unui program de înaltă tehnologie.

Cine sunt partenerii Naval Group în România?

Avem un partener principal, Șantierul Naval Constanța (SNC), care este un șantier naval foarte eficient, cu care lucrăm de la începutul acestei oferte și cu care am avut discuții foarte bune.

Este foarte important pentru Naval Group să lucrăm cu acest șantier naval, care vine cu idei pentru a ne îmbunătăți capacitatea de producție. Este un șantier foarte eficient, suntem foarte fericiți să cooperăm cu SNC.

În afară de SNC, ce alte companii vor fi implicate în acest proiect?

Vom lucra cu uniunile profesionale PatroMil (Asociația Patronală a Producătorilor de Tehnică Militară) și AncoNav (Asociația Constructorilor Navali) pentru a extinde numărul partenerilor români,

DE

VALENTIN MIRICĂ

pentru că va fi nevoie de un transfer de tehnologie în multe domenii, nu doar în șantierul naval, ci și în sisteme de luptă, precum și în sprijin logistic și servicii.

Asta este de asemenea important, România va avea mentenanță și sprijin logistic suverane și pentru asta va trebui să găsim parteneri români. Până acum, am avut discuții în special cu Interactive, Icepronav și Pro Optica.

Ce beneficii va avea România, din punctul de vedere al industriei?

Beneficiile pentru industrie vor fi în primul rând în materie de locuri de muncă. Slujbe la șantierul naval, slujbe la partenerii noștri și slujbe pe termen lung, slujbe cu valoare adăugată ridicată. Locurile de muncă în sectorul Apărării sunt pe termen lung, chiar dacă vom livra foarte repede primele corvete.

După 36 de luni, vor fi livrate primele corvete, ceea ce e repede într-un program de Apărare. Va dura șapte ani să livrăm toate navele care vor fi în serviciu mai mult de 20 de ani. Ne vom asigura că România are mijloacele necesare pentru a se ocupa de mentenanța navelor. Acesta este un program cu o durată de viață de 20-30 de ani.

România va beneficia de transfer tehnologic?

Da, absolut. Acestea sunt corvete de ultimă generație, care oferă capabilități de luptă anti-navale, anti-aeriene, anti-submarin. Este, deci, o navă pe deplin capabilă. Sistemul de luptă este cel pe care-l oferim și Marinei Franceze și altor clienți internaționali, deci de ultimă generație și cu capabilități de luptă dovedite, interoperabil la nivelul NATO.

Primele nave vor fi construite în Franța

Nu. Toate vor fi construite în România, de muncitori români, în SNC, un șantier naval românesc. În cadrul acestui proiect oferim și o modernizare a fregatelor T-22, care sunt deja în serviciu și care vor fi modernizate cu aceleași sisteme de luptă, în cadrul acestui program.

ANALIZĂ

Moștenirea Gabrielei Firea: București împotmolit

Newsweek România continuă seria articolelor despre cum arată Capitala după 4 ani de mandat ai primarului PSD și care sunt problemele stringente pe care Nicușor Dan trebuie să le soluționeze. În acest episod, cum au ajuns bucureștenii să petreacă în trafic mai bine de 9 zile pe an.

„VOI FACE REVOLUȚIE ÎN MATERIE de trafic în Capitală. (...) Într-o jumătate de an, se va circula mult mai ușor în București. Sunt soluții identificate", promitea fosta primăriță Gabriela Firea, în iunie 2016, la postul TV Digi 24.

Patru ani mai târziu, tragem linie: indexul de congestie în Capitală era, la începutul lui 2020, la 52%, ceea ce înseamnă că orice drum pe care un bucureștean îl face durează cu 52% mai mult decât ar trebui, conform clasamentului Tom Tom.

Mai mult, în cursul anului trecut, un șofer a pierdut în medie în trafic 227 de ore, adică 9 zile și 11 ore. De altfel, un studiu publicat recent de Banca Mondială arată că 82 la sută dintre români nu s-ar muta în București, aceștia descriind Capitala prin cuvintele „aglomerație", „haos", „trafic".

Cum a ajuns Bucureștiul în această situație? Ionuț Ciurea, de la Asociația Pro Infrastructura, vorbește despre lipsa investițiilor în infrastructură în ultimii 30 de ani și despre densitatea cartierelor, unde oamenii „mai au puțin și iau mașinile cu ei în casă". Datele publicate la începutul anului arătau că în Capitală erau peste 1,4 milioane de mașini înmatriculate, iar locuri de parcare - circa 300.000. De altfel, oricine s-a plimbat măcar o dată prin București a putut observa mașinile parcate pe aproape toate trotuarele din oraș.

DE

FLAVIA DRĂGAN
flavia.dragan@newsweek.ro

Activista Irina Zamfirescu arată că ex-primărița nu i-a taxat pe românii care au parcat pe domeniul public, pentru că s-a temut de costurile politice. Abia în ultimele luni de mandat, Gabriela Firea a început lucrările la o parcare de tipul park&ride în Pantelimon, cu 500 de locuri, în valoare de 21 milioane de euro.

„Nu există un sistem integrat de circulație în București, de la integrarea transportului de suprafață cu cel subteran, acolo unde se poate, până la lipsa investițiilor în materialul rulant – nu poți să ai pretenția, mai ales acum, în pandemie, să-și lase omul mașina acasă și să circule într-un autobuz infect. Iar traficul e infernal cu mașina", apreciază Ionuț Ciurea.

DEZASTRU
Așa arată pista de biciclete de pe Șoseaua Fabrica de Glucoză, una din lucrările duse la final în mandatul primăriței PSD (stânga). Primarul Nicușor Dan și-a preluat mandatul la o lună de la câștigarea alegerilor locale, din cauza zecilor de contestații depuse de PSD. În imagine, alături de liderii USR-PLUS și premierul PNL Ludovic Orban, care l-au susținut în cursa electorală.

FOTO: RAPORT ACTIVE WATCH, 2020; INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA

Revoluția în trafic anunțată de Firea: 9 zile/an petrecute de un bucureștean în ambuteiaje

Autobuzele n-au loc în trafic

În câteva propoziții, președintele Pro Infrastructura rezumă investițiile din ultimii patru ani în Capitală: „S-au luat 400 de autobuze, s-au făcut două licitații pentru tramvaie, șapte kilometri de metrou în nouă ani (notă – metroul este în grija Ministerului Transporturilor - n.r.), s-au terminat două stații de metrou (Străulești și Laminorului), avem 16 kilometri de pistă pentru biciclete. Tramvaie nu avem, că nu suntem în stare să facem licitații. Mai avem nevoie de minim 2.000 de autobuze cu aer condiționat, curate, care să nu se strice. Licitația pentru troleibuze tocmai s-a anulat".

Achiziția celor 400 de autobuze turcești Otokar (peste 458 milioane de lei fără TVA) i-a adus Gabrielei Firea mai multe critici decât laude, acestea stricându-se în trafic, iar șoferii rămânând înțepeniți în scaune. Contractul pentru cele 100 de troleibuze de la asocierea turco-germană Bozankaya Otomotiv - Sileo Gmbh a fost reziliat de Gabriela Firea chiar în ultima zi de mandat, pe motiv că firma nu are certificat de omologare (valoarea contractului era de circa 43 milioane de euro). În ceea ce privește licitația pentru cele 100 de tramvaie (contract estimat la peste 845 milioane de lei), Curtea de Apel București a admis o contestație a Astra Vagoane Călători Arad, care obligă Primăria să dea câștig de cauză companiei românești, în detrimentul firmei turcești Durmazlar Makina, despre care Consiliul Național pentru Soluționarea Contestațiilor a reținut că a fost favorizată.

Din această toamnă, au început să circule și autobuzele hibrid Mercedes, conform unui anunț al Gabrielei Firea, pe Facebook. Primăria a cumpărat 130 de autobuze hibrid, iar valoarea contractului se ridică la peste 195 milioane de lei, fără TVA.

Irina Zamfirescu, de la Active Watch, care monitorizează Primăria Capitalei de 12 ani, explică: „A îmbogățit flota, dar nu a făcut loc în trafic pentru această flotă. Nu a făcut benzi dedicate, pentru ca transportul public să fie confortabil și mai eficient decât mașina personală. A promis semaforizare inteligentă – adică transportul public să aibă prioritate în fața transportului motorizat individual. Mare parte din flota veche a rămas în trafic: troleibuzele care iau foc pe străzi, autobuzele fără aer condiționat vara și tramvaiele vechi de ani de zile, neaccesibilizate".

Deraierile au crescut cu 50%

Cel mai recent raport de activitate al Societății de Transport București (STB), din 2019, reține, între altele, că deraierile au crescut cu 50 la sută față de anul anterior, au fost raportate 1.220 de vehicule blocate în trafic, din cauza avariilor și au fost 285 de cazuri în care vehiculele au avut defecțiuni tehnice: probleme cu ușile și frânele, cu instalația de joasă tensiune – la tramvaie, la autobuze – probleme cu

uşile de acces, cu instalaţia de răcire şi cu frânele. Acelaşi raport al STB menţionează şi că 35 la sută din reţeaua de tramvai şi 87 la sută din reţeaua de troleibuz nu au fost modernizate, dar şi că vehiculele STB au fost implicate în 58 de accidente, dintre care 19 grave şi două mortale.

La finele lui 2019, STB avea 2.155 de vehicule, din care 486 de tramvaie, 265 de troleibuze şi 1.404 autobuze.

„Ce proiecte bune a avut Gabriela Firea vreodată? Suntem în aceeaşi situaţie ca acum patru ani de zile, ca acum opt, pot să vă spun. E haos", rezumă situaţia transportului în comun din Bucureşti Valer Ciobănescu, lider de sindicat STB, recent concediat a doua oară, după ce a publicat un pamflet la adresa instituţiei, pe Facebook.

Ciobănescu critică măsura Municipalităţii de a împrejmui liniile de transport public cu garduri, precum şi faptul că autobuzele şi troleibuzele pot circula pe linia de tramvai: „Cum să circule autobuzele şi troleibuzele pe mijlocul drumului? Să coboare călătorii printre maşini? Staţi să vină iarna, să vedeţi dezastrul. Din birou se vede frumos". Şoferul STB concediat consideră că, pentru fluidizarea traficului, ar trebui ca prima bandă să fie doar pentru transportul public, iar gardurile ar trebui eliminate; investiţiile urgente ar trebui să fie în tramvaie şi troleibuze.

L-am contactat pentru explicaţii *pe directorul STB, Alexandru Hazem Kansou, ex-consilier general PNL, exclus din partid după ce a votat bugetul Capitalei şi răsplătit acum cu un loc pe lista PSD la parlamentare. Fără niciun răspuns.*

STB, la un pas de un faliment nedeclarat

Ana Ciceală, consilier general din partea USR-PLUS, arată că, deşi la STB a crescut de trei ori din 2016 subvenţia pe care ar trebui să o primească de la Primăria Capitalei, aceasta nu ajunge niciodată integral la companie.

„Este aceeaşi problemă ca la termoficare – banii, chiar dacă sunt bugetaţi, nu ajung la STB. La ultima rectificare bugetară erau stipulaţi 1,3 miliarde de lei subvenţie şi, la rectificarea din iulie, a fost plătită suma de 10 milioane de euro. Anul trecut, erau stipulaţi 1,2 miliarde de lei subvenţie, iar la final de an PMB a plătit 500 de milioane de lei", explică Ana Ciceală.

Cât de fezabile sunt planurile lui Nicuşor Dan

Noul edil al Capitalei promite, în programul său „Noul Bucureşti", că locuitorii vor ajunge din cartiere în centru în 25 de minute, construirea unui metrou de suprafaţă pe infrastructura CFR, 15 parcări park&ride în jurul Capitalei, extinderea şi electrificarea transportului public, dar şi semaforizarea inteligentă.

Ionuţ Ciurea, de la Pro Infrastructura, nu vede optimist situaţia. El spune că „momentan, sunt doar vorbe, promisiuni" şi că ar fi bine ca Nicuşor Dan să explice, de exemplu, ce se va întâmpla cu pasajul de la Doamna Ghica – dacă acesta va fi terminat, după ce a spus că nu este legal, dar şi cu pasajul Ciurel. Lucrarea Pasajul Doamna Ghica (Colentina) nu are PUZ şi studiu de stabilitate a clădirilor învecinate, a spus Nicuşor Dan, atrăgând atenţia că lucrările ar putea fi „îngheţate" timp de două luni. Valoarea proiectului se ridică la 28 de milioane de euro.

Şi mai cunoscut este Pasajul Ciurel – lucrarea în valoare de 240 de milioane de lei, care ar trebui să lege Şoseaua Virtuţii de autostrada A1 – care, în prezent, este doar „un capăt dintr-un proiect de 100 km", în cuvintele lui Ciurea.

Reprezentantul Pro Infrastructura nu vede cu ochi buni nici sistemul park&ride, pentru că nu există mijloace de transport în comun care să preia călătorii care şi-au lăsat maşinile la intrarea în Capitală. „Punem căruţa în faţa boilor. Park&ride de la Străuleşti este ocupată, cu indulgenţă, 20 la sută. Cum să vii la park&ride dacă nu ai transport public? Trebuie făcute întâi parcări în cartiere şi apoi park&ride la periferie", conchide Ionuţ Ciurea.

Ana Ciceală, însă, arată că proiectul lui Nicuşor Dan este fezabil astfel: înainte de parcările supraetajate, de tip park&ride, vor fi construite parcări de suprafaţă, care vor trebui conectate cu mijloacele de transport STB. În paralel, va fi construit sistemul de parcare. Banii ar urma să vină din fonduri europene.

Ea spune că proiectul de metrou de suprafaţă, propus de Nicuşor Dan, este estimat la 150 de milioane de euro şi ar urma să fie gata până la sfârşitul mandatului: „infrastructura feroviară poate fi preluată de la CFR, împreună cu Ministerul Transporturilor, ar fi şase rute care fac legătura cu inelul median şi zonele limitrofe şi ar avea capacitatea de 800.000 de călători pe zi, ori asta ar lua presiunea de pe metrou şi STB".

Între primele măsuri pe care noua administraţie ar urma să le ia, se numără: finalizarea licitaţiei pentru tramvaie şi modernizarea căilor de rulare, creşterea frecvenţei transportului în comun şi implementarea Planului de Mobilitate Urbană Durabilă – pentru crearea de piste de biciclete. În ceea ce priveşte acele garduri pe care le critică atât şoferii STB, cât şi locuitorii Capitalei, Ana Ciceală spune că acestea vor fi eliminate, odată ce va fi implementată semaforizarea inteligentă şi vor fi demarate proiectele mari de infrastructură.

Cum să-i faci pe oameni să meargă pe jos

Raportul Active Watch pentru ultimul an de mandat al Gabrielei Firea numără 16,6 kilometri de pistă pentru biciclete.

Raportul STB pe anul 2019: tramvaiele şi troleibuzele au probleme cu frânele şi cu uşile

FOTO: FACEBOOK METROU UŞOR; FACEBOOK; FACEBOOK GABRIELA FIREA

ADMINISTRAȚIE MARCA PSD

Un troleibuz a luat foc în centrul Capitalei, în această vară. Conducerea STB a spus că a fost un scurtcircuit, Gabriela Firea a acuzat că i s-au pus bețe în roate la licitații (sus stânga). Cele trei locuri de parcare făcute de Gabriela Firea în 2017 în fața Primăriei, tăind din trotuar, au stârnit indignarea bucureștenilor. PMB a spus că sunt pentru vizitele oficiale (jos). Ex-primărița PSD, la inaugurarea pasajului Ciurel, care mai mult încurcă circulația.

În afară de implementarea Planului de Mobilitate Urbană Durabilă (asumat de Consiliul General încă din 2016), Irina Zamfirescu e de părere că este nevoie de accesibilizare și de amenajarea orașului pentru a fi prietenos cu pietonii: „User experience - dacă sunt dale lipsă, dacă nu e iluminat public, dacă pe timp de vară te bate soarele în cap, nimeni nu va merge la 40 de grade Celsius pe jos".

Activista susține că ar fi nevoie de o strategie de parcări la nivelul Capitalei – nu fiecare primar să-și aplice propria strategie în sectorul pe care îl administrează, dar și adoptarea transportului intermodal (conectarea metroului de tramvai și autobuz), semaforizarea inteligentă și benzile dedicate pentru transportul în comun.

Prioritățile lui Nicușor Dan în lupta cu traficul

„Prefer să fiu criticat pentru că orașul e în șantier decât să fiu criticat pentru că nu fac nimic", spune Nicușor Dan, într-un interviu pentru *Newsweek România*.

Lista scurtă a priorităților primarului în primul an de mandat cuprinde: „benzi unice pentru transportul public, reconversia autobuzelor vechi în troleibuze (atât cât e posibil în următoarele luni, până la noi achiziții), crearea unui orar previzibil pentru autobuze, tramvaie și troleibuze".

Primarul spune că știe „de mai multă vreme că STB e într-o situație dificilă, fiindcă a trebuit să pună gaj mijloacele de transport ale societății. Voi afla toate detaliile privind realitatea financiară din STB în următoarele zile" (interviul a fost consemnat în 30 octombrie – n.r.).

Dan subliniază că marile proiecte de infrastructură anunțate în programul electoral – metroul de suprafață, parcările tip park&ride, semaforizarea inteligentă, electrificarea și ecologizarea flotei STB – „rămân în atenția mea pentru întregul mandat și voi lucra la ele din primele săptămâni de activitate. Aceste proiecte ale Primăriei, împreună cu șoseaua de centură și autostrada de centură (proiecte guvernamentale), vor rezolva problema traficului în București".

Nicușor Dan nu vrea să avanseze estimări financiare pentru marile proiecte de infrastructură, menționând că „ne vom baza pe fonduri europene, fiindcă bugetul Capitalei e într-o situație complicată".

„Marile proiecte de infrastructură sunt investiții care merită făcute și trebuie făcute. Nu va fi simplu, va exista un disconfort pe parcursul lucrărilor, dar alternativa e să lăsăm Bucureștiul să se sufoce", continuă edilul.

În ceea ce privește parcările park&ride, primarul estimează că acestea vor putea fi amenajate mai întâi ca parcări la sol, „un efort investițional minim, care poate fi făcut într-un an de zile. Între timp, vom face proiectele și vom pregăti finanțarea, iar aceste parcări vor fi construite".

Legat de „gardurile" care izolează șinele de tramvai, Nicușor Dan spune că trebuie să fie „doar acolo unde sunt absolut necesare. Transportul public trebuie să aibă prioritate și trebuie să ne asigurăm de fluiditatea lui. Scopul meu e să fac din transportul public o alternativă viabilă la transportul cu mașina personală, pentru a descongestiona orașul și a reduce poluarea".

Edilul arată și că în următorii patru ani își propune amenjarea a 135 de kilometri de piste noi de biciclete și că se va consulta și cu societatea civilă pe acest subiect.

DRUMURILE NOASTRE TOATE

Autostrăzile care ne despart

România este divizată din punct de vedere rutier. Se lucrează în Ardeal, centrul țării și în jurul Bucureștiului și există mari întârzieri în Moldova și în sud.

„AVEM ÎN DERULARE PROIECTE importante şi considerăm că 700 de kilometri de autostradă şi 300 de kilometri de drum expres pot fi finalizaţi până în anul 2024", a declarat recent ministrul Transporturilor Lucian Bode.

Lucrările au diverse viteze, în funcție de zona geografică. O situație proastă, în materie de infrastructură rutieră, se întâlnește exact în regiunile care votează, în majoritate, cu PSD, partid aflat la putere între 2012 și 2019.

DE

PETRE BĂDICĂ
petre.badica@newsweek.ro

Turda - Sebeş. Circulația a fost deschisă, în 2018, pe jumătate din autostradă - cea care începe de la Turda. Ceilalți 40 de kilometri, rămași închiși, au fost împărțiți în două loturi. Pe lotul 1, lucrările au ajuns la un stadiu de 92%, iar plăți s-au făcut pentru 82%. Termenul de finalizare este 31 decembrie 2020 pentru cei 17 kilometri. Lotul 2 este finalizat în proporție de numai 75% şi este improbabil să fie terminat până pe 3 decembrie 2020, termen asumat de Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere (CNAIR). *(foto 1)*

Sibiu – Pitești. Pe autostrada de 130 de kilometri se lucrează doar pe 5 kilometri, între Sibiu şi Boița. Aici, lucrările au ajuns la un stadiu de 25% și se vor termina în 2023. Vestea bună este că, pe toate secțiunile, licitațiile au fost deblocate, în unele cazuri desemnându-se chiar câștigătorii. Circulația se va deschide, cel mai devreme, în 2025. *(foto 2)*

MULT PREA LENT
700 de kilometri de autostradă şi 300 de kilometri de drum expres pot fi finalizaţi până în 2024, crede ministrul Transporturilor.

Craiova – Piteşti. Lucrările ar fi trebuit să înceapă în 2016. Acest lucru nu s-a petrecut nici în 2019, când Dragnea şi Olguţa Vasilescu s-au pozat „plantând" câteva borduri. Lucrările pe primele două tronsoane (de 17, respectiv 40 de kilometri) se află la stadii diferite de execuţie - 17%, respectiv 45%.

Cei aproape 65 de kilometri vor fi inauguraţi în toamna anului 2021, potrivit programării. Pe tronsoanele 3 şi 4 au fost, de curând, desemnaţi câştigătorii. Lucrările pe ceilalţi 62 de kilometri ar trebui terminate în 2023. *(foto 3)*

Comarnic – Braşov. Autostrada spre munte a fost licitată de trei ori (prima dată în 2009). De fiecare dată, investitorii s-au retras, fie pentru că nu au găsit finanţare, fie pentru că au considerat investiţia nerentabilă. Se lucrează doar pe o porţiune de 6,3 kilometri între Cristian şi Râşnov. Autorităţile spun că ciotul de autostradă va fi deschis până la finalul anului. *(foto 4)*

829 km

de autostradă sunt circulabili în România

Moldova: În acest moment, orice termen înaintat pentru autostrada Târgu Mureş – Iaşi sau pentru Bucureşti - Iaşi este hazardat. Se lucrează numai la **Centura Bacău.** Aici, stadiul lucrărilor executate de asocierea Spedition UMB - Tehnostrade este de aproximativ 85%, existând deja strat de asfalt pe aproximativ 7 km din cei 16 ai secţiunii de autostradă. *(foto 5)*

Autostrada Transilvania. Proiectul, de 450 de kilometri, trebuia finalizat în 2013, dar se circulă pe numai 80 de kilometri. Există porţiuni mari (Braşov – Sighişoara) unde nu se întâmplă nimic. Pe tronsonul Cheţani – Câmpia Turzii s-a ajuns la un progres de 40%, dar mobilizarea slabă pune în pericol termenul de deschidere – 2021.

Autostrada Sud. Drumul de mare viteză Bucureşti - Alexandria – Roşiori - Caracal – Craiova a fost promis, în repetate rânduri, de guvernele PSD, dar nu s-a mişcat nimic. Abia în această vară, CNAIR a cerut finanţare europeană pentru porţiunea Bucureşti – Alexandria.

Bucureștiul mai are de așteptat

Există două proiecte la care se lucrează în jurul Bucureștiului: pasajele peste actuala șosea de centură, nemodernizată și cu o singură bandă pe sens, și Autostrada de Centură a Bucureștiului, un proiect complet nou, care ar trebui să fie gata în 2023.

ACTUALA CENTURĂ A CAPITALEI are două benzi pe sens numai pe o treime din lungimea de 72 de kilometri. În partea de sud, Centura arată ca după război: îngustă, cu gropi și o bandă pe sens. La intersecția cu intrările și ieșirile din București, cei care vin pe șoseaua de Centură nu au prioritate. În acest moment, sunt în construcție patru pasaje.

O autostradă nouă pentru BUCUREȘTI

Traficul de pe actuala Șosea de Centură, în mare parte nemodernizată, se va muta,

În sud, Centura Capitalei arată ca după război: îngustă, cu gropi și o singură bandă pe sens

din 2023, pe Autostrada de Centură a Bucureștiului.„Inelul de Centură al Capitalei are 102 km, cu cele două sectoare. Sectorul de sud, cu trei tronsoane, are 52 km. În această perioadă, tronsonul I are termen de predare a proiectului tehnic și vom emite termenul de începere a lucrărilor până la sfârșitul anului. La tronsonul II am început lucrările pe o secțiune și vom da ordine de începere și pe diferența de 14 km. Din păcate, pe tronsonul III antreprenorul nu a predat proiectul la timp, i-am aplicat o penalitate și sperăm să se trezească", a explicat ministrul Lucian Bode. Termenele de finalizare sunt între 2023 și 2024. Pe un singur tronson din sectorul de nord (50 de km) s-a semnat contractul de proiectare și execuție, alte trei tronsoane fiind în perioada de contestații. Singurul tronson care a înregistrat progrese timide este Bragadiru – Vidra, care are 16 kilometri și va costa peste 750 milioane de lei. Progresul general la ora actuală este de 0,84%. Tronsonul va fi finalizat în februarie 2023. *(foto 1, 2)*

DOMNEȘTI:
14 ani de la inițiativă

Lipsa Pasajului de la Domnești face ca șoferii care înconjoară Capitala pe Șoseaua de Centură să aștepte și două ore în coloană.

Primul proiect pentru lărgirea Prelungirii Ghencea (artera care iese din București spre Domnești), plus pasajul aferent, a fost elaborat în 2006 de către Consiliul General. Lucrările s-au împotmolit pentru că o parte din proiect trebuia aprobat de Ministerul Transporturilor (care avea în subordine Centura). Abia anul trecut au început lucrările de lărgire a Prelungirii Ghencea și nu au fost finalizate. Potrivit documentelor oficiale, Pasajul Domnești va avea doar 536 de metri și va costa 91 de milioane de lei fără TVA.

Finalizarea lucrării este estimată pentru septembrie 2021. Lucrările au ajuns la un stadiu de 11%, iar plățile la 9%. *(foto 3)*

MOGOȘOAIA:
S-a stat pe loc 20 de luni

La Pasajul Mogoșoaia peste Șoseaua de Centură lucrează compania Strabag. Lucrările au ajuns la un stadiu de 25%, plățile fiind în întârziere. Până acum, s-a plătit numai 8,7% din suma totală. Compania de Autostrăzi estimează că lucrările se vor finaliza în 2022, fără a se preciza luna. Neînțelegerile dintre Guvern, Primăria București și companiile de utilități au pus bețe în roate proiectului. Proiectarea și execuția la Pasajul Mogoșoaia a fost semnată în 23 octombrie 2018. Abia după 20 de luni, pe 2 aprilie 2019, a fost emis ordinul de începere al lucrărilor. Podul se întinde pe 800 de metri și a fost deviat pentru a se construi noile bretele. Pilonii principali de susținere au fost ridicați, lucrându-se la forarea pilonilor de la baza pasajului. *(foto 4)*

BERCENI:
5 ani pentru 3 kilometri

La Pasajul Berceni, contractul de execuție al lucrărilor a fost semnat în martie 2019. Lucrările au început după 15 luni, când au fost finalizate lucrările de proiectare.

Potrivit CNAIR, amenjarea nodului rutier de la Berceni se întinde pe 2,4 kilometri și va costa 146 milioane de lei. Se estimează că lucrările vor fi finalizate în 2022. Până acum, lucrările au avansat la un stadiu de 15%, iar plăți sunt făcute în valoare de 1%. În acest moment, se lucrează la bretelele dinspre localitatea Berceni.

Se speră că, în 2022, proiectul va fi finalizat.

La Pasajul Oltenița se amenajează un alt nod rutier (pasaj) care are o lungime de 3,6 kilometri și un cost de 169 de milioane de lei. Chiar dacă ar trebui deschis în 2022, mobilizarea pare modestă. S-a ajuns numai la 3% avans al lucrărilor.

ALEGERI PREZIDENȚIALE ÎN SUA

România, una dintre pușculițele familiei lui Joe Biden

Țara noastră a redevenit subiect de dezbatere în campania electorală din America, din cauza intereselor de afaceri ale candidatului democrat la Casa Albă. China, Rusia, Kazahstan, Ucraina și Cehia sunt în atenție.

DE

SILVIU SERGIU
silviu.sergiu@newsweek.ro

DOUĂ COMISII SPECIALE REUNITE ale Senatului SUA - Comisia de securitate internă și afaceri guvernamentale și Comisia de finanțe - au solicitat avocaților lui Hunter Biden, fiul lui Joe Biden, să pună la dispoziție toate informațiile pe care le dețin despre afacerile familiei Biden din România, China, Rusia, Kazahstan, Ucraina și Cehia.

Cele două comisii derulează o anchetă pe această temă. Senatorii americani sunt interesați de o serie de oameni de afaceri, parteneri ai lui Hunter Biden, printre care se numără și magnatul imobiliar român Gabriel „Puiu" Popoviciu. La sfârșitul lui octombrie, șeful Administrației Prezidențiale a SUA, Mark Meadows, a declarat la postul de televiziune Fox News că „o parte din banii care par să curgă către familia Biden provin, în general, din România, din Ucraina și din China". „Cred că, în zilele viitoare, veți vedea și o conexiune românească", a spus Meadows.

În ultima perioadă de timp, Rudy Giuliani, avocatul personal al președintelui american Donald Trump, a lansat în mai multe rânduri acest avertisment, ultima oară cu ocazia izbucnirii scandalului laptopului pierdut de Hunter Biden, ce conține documente compromițătoare despre afacerile familiei sale și viața sa personală.

Informații despre legăturile românești ale lui Hunter Biden au fost publicate în urmă cu un an, pe 25 octombrie 2019, de cotidianul *The New York Times*.

Plan de afaceri de 2 miliarde de euro

Pe 26 octombrie a.c., cotidianul american *The New York Times* a publicat o serie de documente din care reiese că Hunter Biden a întocmit, în 2017, un plan de afaceri care includea și România. Documentele au fost puse la dispoziția *NYT* de către fostul partener al lui Hunter Biden, Tony Bobulinski. În acest plan de afaceri urmau să fie implicate firmele controlate de omul de afaceri român Gabriel „Puiu" Popoviciu, și compania CEFC China Energy Company Ltd., cea mai mare

MAGNATUL IMOBILIAR ROMÂN
Gabriel „Puiu" Popoviciu nu a mai apucat să facă afaceri cu Hunter Biden, pentru că a fost condamnat de Justiția din România pentru corupție și a fugit în Marea Britanie.

entitate privată din China în domeniul energiei de la acea vreme, aflată în momentul de față în faliment. În acea perioadă, CEFC era implicată în achiziția fostului Rompetrol, care deține Rafinăria Petromidia, de la KazMunayGas. Valoarea totală a investițiilor urma să fie 2 miliarde de euro. Scopul era crearea celui mai mare jucător pe piața imobiliară din România și din sud-estul Europei.

Cel mai important proiect era „Băneasa", în valoare de peste 1 miliard de euro, un uriaș complex imobiliar pe 100 de hectare de teren, cu componentă rezidențială, de retail și de birouri.

Planul de afaceri viza și extinderea rețelei de benzinării Rompetrol (pe care compania chineză era pe cale la acel moment să le cumpere), dezvoltarea unui parc de business și tehnologie, „Metav", achiziția pachetului majoritar de acțiuni la cele două aeroporturi de stat din București, Otopeni și Băneasa, sau construcția unuia nou.

Grupul din jurul lui Hunter Biden urma să dețină 5% din asocierea în care Puiu Popoviciu venea cu terenurile, în schimbul a 47,5% din afacere, iar compania chineză CEFC cu fondurile necesare,

În afaceri, Hunter Biden s-a folosit de influența pe care tatăl său, Joe Biden, o avea în Administrația Barack Obama

pentru același pachet de acțiuni: 47,5%.

Din documentele publicate de *NYT* reiese că Hunter Biden s-a întâlnit cu asociații săi în România, în anul 2017. De asemenea, toți cei implicați în afacere știau că Gabriel „Puiu" Popoviciu avea probleme în justiție, din cauza modului în care obținuse acele terenuri.

Cu un an înainte, Puiu Popoviciu fusese condamnat în primă instanță la 9 ani de închisoare cu executare pentru complicitate la abuz în serviciu și dare de mită în dosarul „Ferma Băneasa", în legătură cu un preț subevaluat (de 150 de ori mai mic) a unui teren de 224 de hectare al Universității de Științe Agronomice și Medicină Veterinară (USAMV) din București, prin care s-au produs prejudicii statului român de peste 335 milioane de lei și de aproape 620 de milioane de lei USAMV. Pe 2 august 2017, Puiu Popoviciu a fost condamnat definiv la 7 ani de închisoare cu executare. A fugit însă în Marea Britanie, unde, în prezent, încearcă să evite extrădarea în România pentru a executa pedeapsa.

Fondul Proprietatea

Scandalul din jurul intereselor de afaceri ale familiei Biden, inclusiv în România, ar putea avea legătură și cu fostul ambasador SUA în România, Mark Gitenstein.

Acesta a fost mâna dreaptă în Senat a lui Joe Biden și, în prezent, face parte din conducerea fundației familiei Biden. „Atât vicepreședintele Biden, cât și eu, aveam totală încredere în procurorii anticorupție din România și am făcut tot ce ne-a stat în putință să-i sprijinim, în timpul mandatului nostru și după aceea", a spus Gitenstein acum un an, citat de *NYT*.

Mark Gitenstein a fost ambasador al SUA în România până în 2013. După terminarea mandatului, în aprilie 2013, a fost numit în funcția de președinte al Comitetului Reprezentanților din cadrul Fondului „Proprietatea". Este vorba de entitatea care gestionează acțiunile unor importante companii de stat din România și care a conlucrat în mod direct cu Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților (ANRP). El a ocupat această poziție timp de două mandate, până pe 29 septembrie 2019.

Administrator unic al Fondului Proprietatea este grupul financiar internațional Franklin Templeton International Services, parte a concernului Franklin Inc. Grupul este controlat de americani, dar are sediul în Luxemburg. În 2013, anul în care Mark Gitenstein era numit la Fondul Proprietatea, Franklin Templeton a achiziționat 20% din datoria externă a Ucrainei, sub formă de obligațiuni de stat ucrainene în valoare de 5 miliarde de dolari. Ucraina este una din țările în care familia Biden a avut multiple interese de

FOTO. INQUAM PHOTO / CTAV GANEA; GULIVER / GETTY IMAGES

afaceri, potrivit dezvăluirilor din ultima vreme.

Afacerile cu China

De altfel, România este țara în care Hunter Biden a propus să se întâlnească cu partenerii săi de afaceri chinezi de la CECF China Energy Co., companie aflată în prezent în faliment.

Informația a fost confirmată de Tony Bobulinski, fost CEO al companiei Sinohawk Holdings, societate comercială mixtă înființată de familia Biden cu ajutorul CEFC.

În România, Hunter Biden voia să negocieze distribuirea pachetelor de acțiuni ale Sinohawk Holdings. Potrivit unor e-mailuri devenite publice în urma scandalului laptopului pierdut al lui Hunter Biden, tratativele s-au axat pe „pachete de remunerare" pentru șase persoane. Împărțirea acțiunilor și, implicit, a profiturilor companiei, avea să fie următoarea: „20 pentru H (Hunter Biden - n.red.), 10 pentru Jim (James Biden - n.red.)" și „10 deținut de H pentru «Barosanul»?".

Zhang Jian Jun (sau Zang Jianjun) este un oficial al Companiei chineze China Energy Co. (CEFC).

În perioada în care Hunter Biden voia să se întâlnească cu Zhang în România, compania chineză CEFC încerca să cumpere fostul Grup Rompetrol al lui Dinu Patriciu, care deținea cea mai mare rafinărie din țară, Petromidia, de la compania kazahă KazMunaiGaz.

CEFC era evaluată la acea vreme la circa 40 de miliarde de dolari. Un procent important de acțiuni, în valoare de 9 miliarde de dolari, îl deținea gigantul rusesc Rosneft.

Afacerea a eșuat în iulie 2018, pentru că, în martie, președintele CEFC, Ye Jianming, a fost ridicat de organele chineze sub acuzația de corupție. În prezent, este dispărut. *Bloomberg* a scris că Ye Jianming a fost partener al Armatei Chinei.

Comuniști chinezi la Casa Albă

Relațiile lui Hunter Biden cu chinezii nu s-au rezumat doar la afacerea CEFC. E-mailurile din laptopul său demonstrează că s-a folosit de influența tatălui său Joe Biden în interiorul Administrației Obama, pentru a aranja întâlniri private la cele mai înalte niveluri de decizie de la Casa Albă, la care au participat investitori chinezi și oficiali ai Partidului Comunist Chinez (PCC).

O astfel de delegație chineză, de pildă, a reușit să obțină pe 14 noiembrie o întâlnire privată, neînregistrată oficial, chiar cu vicepreședintele SUA de atunci, Joe Biden. Informațiile pe această temă au fost furnizate de către Bevan Cooney, fost asociat de afaceri al lui Hunter Biden și Devon Archer, aflat din 2016 în închisoare, după ce a fost condamnat pentru fraudă.

Este vorba de o delegație de circa 30 de persoane a Clubului Antreprenorilor Chinezi (China Entrepreneur Club - CEC), care reunește miliardari și oficiali de rang înalt ai Partidului Comunist Chinez. CEC este considerat al doilea Minister de Externe al Chinei, veniturile totale ale companiilor conduse de membrii săi depășind 1,5 triliarde de dolari, respectiv 4% din PIB-ul Chinei.

Familia Biden la Beijing

Legăturile stabilite cu ocazia acestei întâlniri au adus beneficii financiare importante familiei Biden. Doi ani mai târziu, în 2013, Hunter Biden și fiicele sale au zburat la bordul Air Force Two împreună cu Joe, pe atunci vicepreședinte al SUA. Acesta a efectuat o misiune diplomatică menită a aplana tensiunile dintre Japonia și China. La Beijing, Hunter Biden l-a întâlnit pe bancherul de investiții Jonathan Li, cu care a declarat că a băut doar „o ceașcă cu cafea". El a fost însă cel care a condus delegația China Entrepreneur Club (CEC), care a vizitat Casa Albă în 2011.

Întâlnirea vicepreședintelui SUA, Joe Biden, cu investitorii și oficialii comuniști chinezi nu a fost înregistrată la Casa Albă

La 12 zile după turneul diplomatic al lui Joe Biden, însă, autoritățile chineze au înființat un fond de capital privat, BHR Partners, susținut de Banca Chinei. Hunter Biden era membru al consiliului de administrație, deținător al unui pachet de acțiuni de 10%.

Avocatul lui Hunter Biden a insistat că acesta a achiziționat aceste procente abia în 2017, după ce tatăl său a părăsit funcția de vicepreședinte al SUA. Hunter Biden și-a dat demisia din Consiliul de administrație al BHR Partners în aprilie 2020, dar, în luna iulie a acestui an, deținea în continuare cele 10 procente, potrivit raportului companiei.

Afacerile din Ucraina

Pe 14 octombrie 2020, *The New York Post* a publicat un articol cu titlul „Un e-mail bombă cu ceas dezvăluie modul în care Hunter Biden l-a prezentat pe omul de afaceri ucrainean tatălui vicepreședinte".

Publicația a scris că Rudy Giuliani, avocatul personal al președintelui SUA Donald Trump, a furnizat redacției o „copie" a informațiilor de pe laptopul lui Hunter Biden. E-mailul cu pricina a fost trimis în aprilie 2015 de Vadim Pozarski, membru în Consiliul de Administrație al Burisma, cea mai mare companie privată din domeniul energetic din Ucraina.

În 2014, Hunter Biden s-a alăturat CA al companiei, calitate în care a fost remunerat cu circa 80.000 de dolari pe lună. A ieșit din afacere în aprilie 2019. În acest interval, Joe Biden era reprezentant al Administrației președintelui Barack Obama în relațiile SUA-Ucraina.

E-mailul dovedește că Biden Jr. i-a aranjat lui Pozarski o întâlnire cu tatăl

FOTO GULIVER / GETTY IMAGES

VIZITA în China din 2013 a permis familiei Biden să lege relații de afaceri extrem de profitabile. În imaginea de sus, Joe Biden este alături de fiul său, Hunter Biden, și fiica acestuia.

său, la acea vreme vicepreşedinte al SUA.

The New York Post a publicat şi un al doilea e-mail trimis în 2014 de Vadim Pozarski lui Hunter Biden şi Devon Archer, partenerul său de afaceri, şi el membru în Consiliul de Administraţie al Burisma. În mesaj, Pozarski le-a cerut sfatul în legătură cu „modul în care şi-ar putea folosi influenţa" pentru a ajuta Burisma să iasă dintr-o situaţie în care diferite agenţii guvernamentale ucrainene încearcă să extragă bani de la companie. Pozarski nu i-a cerut în mod expres lui Hunter Biden să apeleze la tatăl său.

În octombrie 2019, avocaţii lui Hunter Biden au declarat că acesta a întreprins „activităţi comerciale în mod independent", pe care „nu a considerat potrivit să le discute cu tatăl său". Hunter Biden a declarat revistei *The New Yorker* că, în singura discuţie în care i-a menţionat tatălul său numele Burisma, acesta a spus: „Sper că ştii ce faci!".

Presiuni asupra Justiției în favoarea Burisma

Joe Biden a fost acuzat că, în 2016, în timp ce era vicepreşedinte al SUA, a făcut presiuni asupra autorităţilor ucrainene să-l demită pe Procurorul General de la acea vreme, Viktor Shokin, care investiga Burisma, compania pentru care lucra fiul său, Hunter.

În 2019, au fost dezvăluite public informaţii despre un telefon pe care preşedintele Donald Trump i l-a dat preşedintelui Ucrainei, Volodimir Zelenski, proaspăt ales la acea vreme, în care i-a cerut să investigheze afacerile familiei Biden din ţara sa.

Democraţii l-au acuzat pe Trump că a presat ilegal autorităţile ucrainene, pentru a le convinge să contribuie la compromiterea rivalului său în alegeri. Din acest motiv, l-au pus sub acuzare în Camera Reprezentanţilor şi au încercat să-l demită pe actualul preşedinte. Majoritatea republicană din Senat a împiedicat acest lucru.

RUSSIAGATE

Toți oamenii președintelui Trump anchetați și condamnați

Procurorul special Robert Muller a pus sub acuzare 8 cetățeni americani, printre care apropiați ai liderului de la Casa Albă, 13 cetățeni ruși, trei companii din această țară și 12 ofițeri GRU.

OAMENI DIN APROPIEREA PREȘEDINTELUI SUA Donald Trump au fost implicați în afaceri necurate sau au săvârșit infracțiuni, pentru care au primit condamnări cu închisoarea. Ei au fost puși sub acuzare de procurorul special Robert Mueller, în ancheta privind interferența Rusiei în alegerile prezidențiale americane din 2016 („Russiagate").

Procurorul special Robert Mueller a finalizat rechizitoriul referitor la Rusia pe 22 martie 2019. Ancheta a durat aproape doi ani.

Comisia Mueller a încercat să demonstreze dacă echipa de campanie a lui Donald Trump a colaborat cu Moscova pentru a înclina balanța în cursa prezidențială în favoarea actualului președinte al SUA.

Procurorii săi nu au găsit probe directe că Trump ar fi complotat în acest sens cu Moscova și nici că ar fi obstrucționat justiția.

Echipa lui Mueller a acuzat de săvârșirea unor infracțiuni federale 8 cetățeni americani, afiliați ai campaniei sau administrației lui Trump, 13 cetățeni ruși, 12 ofițeri de informații ruși și trei companii ruseşti.

ROGER STONE, prietenul și consilierul informal al lui Trump

Pe 20 februarie a.c, un judecător federal l-a condamnat pe Roger Stone la 40 de luni de închisoare, cu patru ani de probă după executarea pedepsei, la efectuarea a 250 de ore de muncă în folosul comunității și la plata unei amenzi de 20.000 de dolari.

O curte federală din Washington DC l-a condamnat pe Stone, în data de 15 noiembrie 2019, pentru că a dat declarații false, a încercat să influențeze martorii și a obstrucționat justiția.

Concret, Stone a fost găsit vinovat pentru că a mințit Congresul, respectiv Comitetul de informații al Camerei Reprezentanților, cu privire la comunicările sale cu persoane afiliate WikiLeaks. În calitate de consilier informal al lui Trump în timpul campaniei electorale din 2016, Stone a postat mai multe mesaje pe Twitter care au ridicat suspiciuni că știa despre planurile WikiLeaks de a publica e-mailurile piratate ale Partidului Democrat, după ce serverele Convenției Democrate au fost sparte.

MICHAEL COHEN, fostul avocat personal al președintelui

Fostul avocat personal și „mâna dreaptă" a lui Donald Trump, Michael Cohen a fost condamnat la 3 ani de închisoare pentru fraudă și mărturie mincinoasă.

În timpul procesului, Cohen a pledat vinovat față de cinci acuzații de evaziune fiscală, una de fraudă bancară, una de încălcare a legislației corporațiilor, una de contribuție ilegală la finanțarea campaniei Trump, infracțiune despre care a susținut că a săvârșit-o la „indicațiile" lui Trump.

De asemenea, a mințit Congresul SUA în legătură cu intenția organizației Trump de a construi un turn la Moscova. Cohen a pretins că nu și-a amintit ce răspuns a dat Guvernul rus cu privire la această chestiune, dar și că nu s-a oferit niciodată să călătorească în Rusia.

Probele din dosar au concluzionat că Michael Cohen a contribuit la efectuarea unor plăți către două femei, care au susținut că au avut relații intime cu Donald Trump, în schimbul tăcerii acestora, pe perioada campaniei electorale.

PAUL MANAFORT, fostul manager de campanie

Fostul președinte al campaniei Trump, Paul Manafort, a fost găsit vinovat pentru opt acuzații de fraudă bancară și fiscală. A fost condamnat în total la 73 de luni de închisoare. A pledat vinovat față de acuzațiile de conspirație pentru obstrucționarea justiției și conspirație împotriva SUA. A încheiat un acord de cooperare cu ancheta lui Mueller în legătură cu o serie de acuzații separate de spălare a banilor și neînregistrare ca agent străin. În total, Manafort s-a confruntat cu 18 capete de acuzare, dar a reușit să scape de 10 dintre ele.

În august 2016, Paul Manafort a fost nevoit să renunțe la funcția de șef al campaniei lui Trump, din cauza legăturilor sale cu oligarhii ruși și eforturile sale de lobby în străinătate.

El a fost acuzat că a comis o serie de infracțiuni în timp ce lucra ca lobbyist neînregistrat în SUA pentru guvernul ucrainean și avea interese da afaceri pro-Rusia, începând cu 2006.

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES

DE

SILVIU SERGIU
silviu.sergiu@newsweek.ro

Rusul KONSTANTIN KILIMNIK, mâna dreaptă a lui Manafort

Procurorul special Robert Mueller l-a acuzat pe Konstantin Kilimnik, „mâna dreaptă" a lui Paul Manafort, de influențarea martorilor, într-un dosar de obstrucționare a justiției și conspirație cu acest scop.

O investigație separată a fost inițiată împotriva lui Kilimnik, prilej cu care a fost verificată activitatea sa - și a altor parteneri de afaceri ai săi, inclusiv Paul Manafort -, de consultanță politică și lobby, care i-a legat de oligarhi ruși proeminenți.

Mueller a declarat că Kilimnik are legături puternice cu serviciile secrete rusești și că a fost în contact cu personalități de top din echipa de campanie a lui Trump din 2016.

SAM PATTEN, lobbyist republican

Sam Patten și-a recunoscut vinovăția, la scurt timp după ce procurorii din Washington, nu cei din Comisia Mueller, l-au acuzat că a efectuat activități de lobby și consultanță în Statele Unite și Ucraina, dar nu s-a înregistrat ca agent străin, conform regulilor Departamentului de Justiție al SUA.

Patten a lucrat pentru mai multe partide pro-ruse din Ucraina. El a ajutat mai mulți oligarhi ucraineni să cheltuiască suma de 50.000 de dolari pentru achiziția ilegală de bilete la evenimentul de inaugurare a președinției lui Donald Trump, din ianuarie 2017.

Sam Patten a avut legături cu Paul Manafort și Konstantin Kilminik, cât și cu celebra firmă Cambridge Analytica.

RICK GATES, partener de afaceri al lui Manafort

Rick Gates a fost adjunct al lui Paul Manafort, șeful de campanie al prezidențiabilului Donald Trump.

În octombrie 2017, a fost pus sub acuzare împreună cu Paul Manafort pentru 12 capete de acuzare, inclusiv conspirație împotriva SUA, declarații false și omisiunea de a raporta situația conturilor bancare și financiare din străinătate. A pledat vinovat.

A încheiat un acord cu Comisia Mueller pledând vinovat pentru mărturie mincinoasă și conspirație. El a devenit martor cooperant în cadrul anchetei.

A mărturisit comiterea unor infracțiuni împreună cu Paul Manafort, dar și faptul că a furat milioane de dolari de la partenerul său de afaceri pentru a-și finanța o aventură extraconjugală.

GEORGE PAPADOPOULOS, fost consilier de campanie al echipei Trump

George Papadopoulos (30 de ani) a pledat vinovat că a mințit FBI-ul în legătură cu contactele sale cu Rusia.

Potrivit probelor administrate de anchetatori, Papadopoulos a făcut cel puțin șase încercări de a stabili o întâlnire între membri ai campaniei Trump și reprezentanții ruși, pe parcursul campaniei prezidențiale din 2016.

El a fost arestat pe 5 octombrie 2017 și, ulterior, a cooperat cu echipa lui Mueller. În februarie a.c., Papadopoulos a executat o condamnare de 14 zile de închisoare pentru că a mințit FBI-ul. Procurorul special Robert Mueller a cerut ca George Papadopoulos să fie condamnat la șase luni de închisoare.

MICHAEL FLYNN, fost consilier de securitate națională la Casa Albă

Michael Flynn, fostul consilier de securitate națională al președintelui Donald Trump, aflat luni de zile în centrul anchetei Mueller, este cel mai înalt demnitar pus sub acuzare până în prezent.

La 1 decembrie 2017, Flynn a pledat vinovat că a mințit FBI-ul cu privire la conversațiile sale, din decembrie 2016, cu ambasadorul Rusiei în SUA la acea vreme, Sergey Kislyak.

Un rechizitoriu al Comisiei Mueller a susținut că Flynn „a declarat în mod fals", pe 29 decembrie 2016, că nu i-a cerut lui Kislyak „să se abțină de la escaladarea situației, după sancțiunile pe care Statele Unite le-a impus Rusiei în aceeași zi". De asemenea, Flynn nu și-ar fi amintit că Kislyak „i-a spus ulterior că Rusia a ales să-și modereze răspunsul la aceste sancțiuni ca urmare a cererii sale".

Donald Trump l-a concediat pe Michael Flynn în februarie 2016, invocând „erodarea încrederii". Asta după ce fostul consilier pentru securitate națională l-a mințit pe vicepreședinteleMike Pence în legătură cu interacțiunile sale cu Kislyak.

Michael Flynn a fost în funcție doar 25 de zile. Pe 7 mai 2020, Departamentul de Justiție al SUA a solicitat unui judecător federal, iar acesta a acceptat fără rețineri, să aprobe renunțarea la toate acuzațiile aduse împotriva sa. Timp de trei ani, Michael Flynn a fost hărțuit fără milă de sistemul de justiție american, în special de FBI, care l-a anchetat în dosarul imixtiunii Rusiei în alegerile prezidențiale americane din 2016, pentru conspirație în vederea răpirii lui Fetullah Gulen, clericul vânat de Recep Tayyip Erdogan. Fiul său a fost anchetat abuziv, la fel și partenerul său de afaceri. După ce o serie de ilegalități au ieșit la suprafață, Flynn și-a retras acordul de vinovăție încheiat cu anchetatorii săi.

EVGHENI PRIGOZIN, finanțatorul fabricii de troli a Rusiei

Ancheta Procurorului special Robert Mueller i-a mai pus sub acuzare pe 13 cetățeni ruși și trei companii, sub acuzația de amestec în sistemul politic american. Printre cei 13 s-a numărat Evgheni Prigozin, om de afaceri proeminent și asociat al președintelui Vladimir Putin, care a ajutat la finanțarea Agenției de Cercetare pe Internet (IRA), celebra fabrică de trolli a Rusiei. IRA a semănat discordie politică în timpul alegerilor din 2016 din SUA, prin răspândirea de știri false și propagandă pro-Trump.

De asemenea, au fost puși sub acuzare 12 ofițeri de informații ruși, pentru spargerea serverelor Comitetului Național Democrat (DNC), înainte de alegerile prezidențiale din 2016 din SUA. Inculpații sunt agenți ai GRU, serviciul de informații militare al Rusiei.

GUVERNARE POST-COVID-19

Cine cade în picioare după pandemie

Societățile cu o guvernare bună, precum Imperiul Roman, Dinastia Ming din China, Imperiul Mughal din India și Republica Venețiană, au căzut mai dramatic decât cele conduse de dictatori nemiloși, arată un studiu al istoricilor americani, publicat în revista *Frontiere în Științe politice*.

INDIFERENT DACĂ SOCIETĂȚILE SUNT CONDUSE DE DICTATORI sau de reprezentanți mai bine intenționați, acestea se destramă în timp - dar cu diferite grade de severitate, subliniază echipa de istorici.

Când guvernele „bune" - cele care furnizau bunuri și servicii pentru cetățenii lor și nu concentrau în mâinile lor bogăția și puterea - s-au destrămat, procesul a fost mai intens, spun cercetătorii americani, deși te-ai fi așteptat să se susțină mai mult decât regimurile corupte. Colapsul s-a resimțit mult mai dur când noii lideri au subminat contractele sociale cu care cetățenii erau obișnuiți.

Guvernările bune de ieri și de azi

A fost examinat un eșantion de 30 de societăți premoderne, inclusiv Imperiul Roman și unul dintre cei ma irenumiți conducători ai săi, Commodus, care l-a băgat în criză, fiind mai interesat de cursele de care și de sporturile sângeroase decât de guvernarea imperiului.

Eșantioanele autocratice și dictatoriale din studiu au inclus Anglia din secolul al XIV-lea și Imperiul Otoman.

„Descoperirile noastre oferă informații care au valoare în prezent", a explicat conducătorul studiului, profesorul Richard Blanton de la Universitatea Purdue din Indiana.

„În special societățile, chiar și cele care sunt bine guvernate, prospere și foarte apreciate de majoritatea cetățenilor sunt construcții umane, deci fragile, care pot eșua. În cazurile pe care le abordăm, calamitatea ar fi putut fi foarte probabil evitată, printr-o relație mai flexibilă.

Totuși, cetățenii și guvernanții au ajuns în criză, poporul crezând că liderii sunt obligați întotdeauna să facă ceea ce se aștepta de la ei, în beneficiul societății. Și poporul a sancționat și cea mai mică abatere, dorind schimbarea. Însă schimbarea s-a dovedit de multe ori a nu fi ceea ce se credea", a subliniat Blanton.

Imperiul Roman, Dinastia Ming din China, Imperiul Mughal din India și Republica Venețiană au înflorit cu sute de ani în urmă sau, în cazul Romei antice, cu mii de ani în urmă. Sunt considerate „bune" pentru că au avut o distribuție mai egală a puterii și a bogăției decât multe dintre celelalte cazuri examinate.

În Dinastia Ming din China, de exemplu, reformele politice au fost puse în aplicare începând cu sfârșitul secolului al XIV-lea de către fondatorul său, Împăratul Taizu, pentru a spori capacitatea statului de a servi binele general al societății. Dinastia Ming este socotită „epoca de aur" a Chinei, când populația s-a dublat, fiind prosperă și mulțumită.

Toate cele patru guvernări bune studiate au început cu faze exuberante de construcție a unor „sisteme funcționale în slujba cetățenilor".

O „guvernare bună" în acele timpuri era diferită de elementele moderne care cataloghează conducerea unei țări.

„Practic nu existau democrații electorale înainte de vremurile moderne, așa că, dacă doriți să comparați buna guvernare în prezent cu buna guvernare din trecut, nu o puteți măsura cu adevărat, lipsind rolul alegerilor, atât de important în democrațiile contemporane", a subliniat unul din autorii studiului, Gary Feinman, de la Chicago's Field Museum.

„Nu au avut alegeri, dar au avut alte măsuri de control asupra concentrării puterii și averii personale de către câțiva indivizi. Toate aceste guvernări aveau mijloace pentru a spori bunăstarea socială, furnizarea de bunuri și servicii către populație, dincolo de elita conducătoare, iar oamenii de rând aveau forumuri pentru a-și exprima voința", a precizat Feinman.

Una dintre dictaturile tiranice din eșantion a fost Anglia din secolul al XIV-lea - „printre cele mai autocratice, cu mult înainte de primele agitații ale unei schimbări către un guvern bun, începând cu aproximativ 1500, dar care a durat apoi secole până la finalizare", a declarat profesorul Blanton pentru *Daily Mail*.

Alte societăți autocratice studiate sunt Tokugawa - Japonia, Imperiul Otoman (1300-1600), Bakitara (Africa secolului al XIX-lea), Java (Mataram târziu, 1700-1900), Tibet (secolul al XVIII-lea), Sultanatul Aceh (secolul al XIX-lea CE), și Pudukkottai (Asia de Sud, secolul al XVI-

DE

ADINA MUTĂR
adina.mutar@newsweek.ro

„Cu o bună guvernare, aveți infrastructuri pentru comunicații și birocrații pentru a colecta impozite, pentru a susține servicii și a distribui bunuri publice“

Gary Feinman

II-lea d.Hr.). În cadrul studiului, guvernelor care au împărțit resursele cu cetățenii li s-a acordat un scor mai bun față de puternicii autocrați care au privit cetățenii ca pe indivizi care trebuie doar să asigure prosperitate unei elite.

În societățile care îndeplinesc definiția academică a „bunei guvernări“, guvernul răspunde nevoilor oamenilor. Acest lucru se datorează în principal faptului că depinde de acei oameni pentru impozitele și resursele care mențin statul pe linia de plutire.

Societățile cu o bună guvernare tindeau să dureze puțin mai mult decât guvernele autocratice, care mențin puterea concentrată la o singură persoană sau un grup mic.

Veneția, de exemplu, a reușit să-și mențină codul moral și bunele practici guvernamentale mult mai mult decât Ming, Mughal și Imperiul Roman, deoarece avea o procedură de destituire a celor ce se îndepărtau de principii foarte eficientă și a făcut uz de aceasta destul de des.

Paradoxul – sau nu – este că, atunci când un guvern „bun“ s-a prăbușit, viața a devenit mult mai grea pentru cetățenii acelei societăți decât pentru cei ce trăiau sub dictaturi, deoarece aceștia ajunseseră să se bazeze pe infrastructura guvernului în viața lor de zi cu zi.

Contracte sociale

Cele patru societăți s-au prăbușit când conducerea „a subminat inexplicabil obiectivele de bază, valorile și practicile în slujba cetățenilor“, se arată în studiu. „Aveți o economie care susține poporul și finanțează un guvern, astfel încât rețelele sociale și instituțiile devin extrem de conectate, economic, social și politic. Dacă un regim autocratic se prăbușește, s-ar putea să vezi un lider diferit sau s-ar putea să vezi o capitală diferită, dar schimbarea nu pătrunde adânc în straturile sociale, deoarece dictatorii monopolizează resursele și își finanțează regimurile în moduri mai puțin dependente de producția locală sau de impozitarea pe scară largă“, se arată în studiu.

Cercetătorii au examinat, de asemenea, un factor comun în prăbușirea societăților cu o bună guvernare, anume liderii care au abandonat principiile fondatoare ale societății și au ignorat rolurile lor ca ghizi morali pentru cetățenii lor.

„Majoritatea societăților au un fel de contract social, indiferent dacă este scris sau nu, și dacă un lider încalcă aceste principii, atunci oamenii își pierd încrederea, își diminuează dorința de a plăti impo-

zite, se îndepărtează sau iau alte măsuri care scad sănătatea politicii fiscale", subliniază studiul.

Acest model de lideri amorali care își destabilizează societățile se regăsește la Imperiul Roman, printr-un reprezentant legendar: împăratul Commodus. Imperiul Roman a fost o societate relativ bună, dar a căzut dramatic când Commodus a ajuns la putere și nu s-a ridicat la nivelul așteptărilor, ca lider recunoscut și respectat de popor.

Împăratul era mai interesat să lupte ca gladiator, să măcelărească zilnic animale ca sport în Colosseum și să se identifice cu zeul roman Hercule.

Potrivit Universității din Nottingham, împăratul a evitat să ia contact cu funcționarea imperiului, în schimb, a delegat un șir de favoriți pe care i-a făcut miniștri și care au abuzat de funcții.

El a dat Romei un nou nume, Colonia Commodiana (Colonia Commodus) și și-a imaginat că el era zeul Hercule, intrând în arenă pentru a lupta ca gladiator sau pentru a ucide lei cu arcul și săgețile.

Conducerea sa greșită și brutală a precipitat lupte civile care au pus capăt celor 84 de ani de stabilitate și prosperitate ale imperiului. La 31 decembrie 192, Narcis, un gladiator, l-a asasinat la ordinul unui grup de conspiratori, care voia reinstaurarea Republicii. Doctorul Andrew Sillett de la Departamentul de Clasici al Universității din Oxford, care nu a fost implicat în studiu, a declarat pentru *Daily Mail*: „I-a lipsit statutul necesar pentru a se simți confortabil ca împărat. Era prea tânăr, cu insuficiente realizări militare, nu un mare orator, așa că a încercat să compenseze cu manifestări ostentative de masculinitate, sperând că va atrage iubirea poporului".

Pentru a face acest lucru în fața unui public numeros, el a încălcat un tabu major, acela că aristocraților le era interzis să lupte în arenă. Dar, conform istoricului Cassius Dio, senator sub Commodus, împăratul a devenit un caraghios periculos, iar după asasinarea sa Imperiul a intrat într-o perioadă de criză majoră.

Resetarea guvernelor ca la Apollo 13

Potrivit echipei americane, aceste tipare pot fi văzute astăzi deoarece „lideri corupți sau inepți" care amenință principiile de bază și stabilitatea țărilor pe care le guvernează sunt îngrijorător de des întâlniți.

Creșterea inegalității, concentrarea puterii politice, evaziunea impozitării, eliminarea instituțiilor birocratice, diminuarea infrastructurii și scăderea serviciilor publice sunt toate evidențiate astăzi în națiunile democratice. „Ceea ce văd în jurul meu este ceea ce am observat în studierea istoriei altor regiuni ale lumii, socotite nedemocratice, iar acum o trăiesc în propria mea viață", a declarat Feinman. „Este un fel de Ziua Cârtiței - în care personajul trăiește în mod repetat aceeași zi - pentru arheologi și istorici".

Totuși, învățarea lecțiilor despre ceea ce a dus la prăbușirea societăților în trecut ne poate ajuta să facem alegeri mai bune acum.

„Istoria are șansa să ne spună ceva", a spus Feinman. „Asta nu înseamnă că se va repeta exact, dar tinde să devină ciclică și, prin urmare, înseamnă că există lecții care trebuie învățate ca să nu se mai repete greșelile".

Într-un alt studiu, realizat de compania de management Bain, care elaborează strategii pentru liderii lumii, și publicat pe www.bain.com, guvernele vor trebui să calculeze „secvența de pornire" potrivită, la fel cum a făcut Mission Controlul NASA cu Apollo 13, după trecerea pandemiei COVID-19.

Adică, după „explozie", trebuie să proiecteze „secvența perfectă" pentru a reporni motoarele unor „module de comandă" avariate, ca să se poată aduce echipajele înapoi acasă, în siguranță.

„Cele mai bune sisteme de guvernare sunt ca electricitatea", se arată în studiul Bain. „Acestea sunt întotdeauna activate și adecvate scopului, pentru a oferi flexibilitate maximă utilizatorului final. Există puține interferențe între sursa de alimentare și consumul de energie".

Prin creuzetul coronavirusului, guvernele și comunitățile au identificat „lucrătorii esențiali", de care a depins gestionarea crizei, iar rescrierea contractelor sociale trebuie să țină cont de rolul fiecăruia în bunul mers al societății.

Poate nu va fi un nou proiect organizațional, ci mai degrabă unul care va remodela cultura, procesele de management, rolurile de decizie și altele asemenea. Dar cu siguranță vor trebui să găsească noi oportunități de dezvoltare, să elimine complexitatea sistemului de management profesional, păstrându-și în același timp capacitatea de a oferi beneficii de amploare.

Guvernele vor identifica funcțiile critice pentru soluționarea unei crize, vor asambla și dezasambla echipe multifuncționale în conformitate cu prioritățile momentului, vor crea comunități de experți pentru a le cere sprijinul în situații de criză, vor acționa ca antrenori și mobilizatori în folosul societății. Altminteri, căderile economice vor altera iremediabil contractele sociale și vor crea haos.

Un studiu publicat în revista *The Lancet* arată ce s-a întâmplat cu societățile în timpul pandemiei și care sunt previziunile post-COVID-19.

În studiul „COVID-19: refacerea contractului social", se arată că încrederea între guvernanți și cetățeni a făcut diferența între țările care au răspuns bine la pandemie și cele care au fost copleșite de situație.

„La urma urmei, loialitatea trebuie să fie reciprocă. O loialitate care nu este reciprocă obosește". Acesta a fost un avertisment al scriitorului american James Baldwin în contextul discuției despre drepturile civile la mijlocul secolului al XX-lea. În timpul pandemiei, s-a observat că cetățenii multor țări s-au îndoit de fidelitatea guvernelor față de ei, relația între stat și individ a fost de multe ori tensionată, de unde și refuzul de a se supune unor restricții care le-ar fi asigurat sănătatea la un nivel mult mai mare decât s-a întâmplat în realitate.

Această legătură individ - stat trebuie refăcută începând chiar de acum, în mijlocul crizei de sănătate globală și economică. Guvernele

CONDUCERI
Împăratul Commodus în arena cu gladiatori (stânga sus). Sultanatul Aceh (jos). Xuanzong din dinastia Ming

cer acum sacrificii grele de la cetăţenii lor, când aproximativ o treime din populaţia globală a experimentat o anumită formă de blocare.

Deşi comparaţiile la nivel internaţional nu sunt simple, există totuşi exemple încurajatoare în care acţiunea puternică şi rapidă a guvernelor a reuşit să evite cele mai grave efecte ale virusului, cum ar fi testarea rapidă în Germania, care a reuşit să evite colapsul spitalelor, strategia de eliminare a riscului a Noii Zeelande, care a aplicat restricţii severe de la un număr mic de cazuri, sau urmărirea agresivă a celor infectaţi, în Coreea de Sud, care a abordat strategia „test-and-trace", fără să stârnească revolta cetăţenilor.

În schimb, Marea Britanie, SUA şi Brazilia, printre altele, au reacţionat lent, inadecvat de multe ori, iar deficienţele grave în planificarea şi răspunsul la pandemie au stârnit proteste şi condamnări şi pun sub semnul întrebării angajamentul faţă de interesele cetăţenilor. Astfel de eşecuri, se arată în studiul Lancet, au fost însoţite prea des de o transparenţă slabă şi de o rezistenţă a cetăţenilor la toate formele de responsabilitate, care are rădăcini în alte deficienţe ale societăţilor. În martie, când preşedintele american Donald Trump a fost întrebat de un reporter dacă îşi asumă responsabilitatea pentru întârzierea punerii la dispoziţie a truselor de testare, el a răspuns „Nu, nu-mi asum deloc responsabilitatea". În aprilie, la un briefing COVID-19, când secretarul de Interne al Marii Britanii, Priti Patel, a fost întrebat de două ori dacă îşi va cere scuze pentru lipsa echipamentelor de protecţie pentru lucrătorii din domeniul sănătăţii din prima linie, aceasta a răspuns: „Îmi pare rău dacă oamenii cred că au existat eşecuri", ceea ce a fost interpretat ca indiferenţă faţă de sacrificiile făcute de lucrătorii din domeniul sănătăţii, care s-au îmbolnăvit şi şi-au pierdut viaţa în slujba cetăţenilor.

Dincolo de răspunsurile imediate, această pandemie dezvăluie modul în care o creştere pe termen lung a inegalităţilor şi neglijarea serviciilor publice a slăbit capacitatea societăţilor de a face faţă şocurilor externe şi a creat noi vulnerabilităţi. Minorităţile rasiale şi etnice, cele cu protecţie slabă a ocupării forţei de muncă, inclusiv lucrătorii migranţi şi populaţiile fără acces adecvat la asistenţă medicală la preţuri accesibile, sunt printre cele mai afectate categorii.

Cu toate acestea, COVID-19 a răsturnat valorile de bază, normele şi regulile care stau în centrul agendelor politice de lungă durată orientate spre piaţă. Disponibilitatea cu care naţiunile au pus frână economiilor pentru a proteja vieţile, împreună cu creşteri masive ale cheltuielilor publice şi amânarea datoriilor publice, în special de către administraţiile conservatoare, ar fi fost de neconceput în urmă cu câteva luni. Conform unei analize, începând cu 23 aprilie, 151 de ţări au planificat, introdus sau adaptat un total de 684 de măsuri de protecţie socială ca răspuns la pandemie.

Până în prezent, măsurile luate au fost inegale, pe termen scurt şi reactive. Şi este greu de prevăzut dacă, atunci când această pandemie se va termina, cetăţenii se vor întoarce la modul în care au funcţionat lucrurile înainte.

A fost nevoie de o criză de această dimensiune pentru a forţa recunoaşterea faptului că rolul de bază al unui guvern este de a servi şi proteja cetăţenii săi, că bunăstarea acestora are o valoare mai mare decât produsul intern brut.

Ce tip de societăţi urmează să apară din această pandemie este departe de a fi clar, dar interconectarea şi interdependenţa la nivel local, naţional şi global nu au fost niciodată mai relevante. Nici importanţa sistemelor de sănătate cu resurse şi bine pregătite nu poate continua să fie ignorată. Un contract social reînnoit şi extins, unul cu sănătatea în centru, ar putea fi o moştenire a COVID-19.

Românul de la cea mai veche academie

Lucian Brujan (39 de ani) a plecat în Germania în 2002 cu o bursă de studii. Până în 2012, a predat la universități din Irlanda, Marea Britanie, Spania, Portugalia, Slovenia, Serbia și România. Din 2016, este director de programe la Academia Națională Germană „Leopoldina".

TEHNOLOGIE
6 „mașinării" ultraportabile și performante pentru nomazii digitali » P.56

LUCIAN BRUJAN S-A NĂSCUT pe 2 februarie 1981 în Lugoj, acolo unde a crescut cu două limbi materne, româna și serbo-croata, pe lângă acestea învățând și germana, plus alte câteva limbi străine. Nu avea atunci cum să știe cât îi vor folosi toate acestea. Era și greu de imaginat așa ceva înainte de 1990.

„Până la plecarea din România în 2002, am trăit atât în Lugoj, cât și în Timișoara, iar copilăria mi-am petrecut-o în comuna Cenad, Județul Timiș. Originile mele se află în regiunea multiculturală a Banatului, de care sunt profund legat și astăzi. În 1999, am absolvit Colegiul Național Coriolan Brediceanu din Lugoj. În 2003, am absolvit studiile universitare la Universitatea de Vest din Timișoara în Geografie și Germanistică ca șef de promoție. Între 2002 și 2003, am avut o bursă Erasmus la Universitatea din Tübingen (Germania), una dintre universitățile de top 5 din Germania, fondată în 1477. Acolo am urmat între 2003 și 2005 și specializarea în Geoștiințe (Amenajarea Teritoriului, Dezvoltare Regională și Infrastructură de Transport), cu partea practică la o companie feroviară germană", povestește Lucian Brujan.

„Originile mele se află în regiunea multiculturală a Banatului, de care sunt profund legat și astăzi"
Lucian Brujan

A predat la universități din toată Europa

Între anii 2005 și 2012, a urmat o carieră academică la Universitatea din Tübingen, mai întâi ca deținător al mai multor burse de cercetare, printre care și Bursa de Stat a Landului Baden-Württemberg. Apoi a avansat la gradul de lector universitar la Institutul de Geografie. Acolo a predat și s-a specializat în Migration Research, Geospatial Planning și Geopolitics.

„ Am predat ca Visiting Lecturer la universităţi din Irlanda, Marea Britanie, Spania, Portugalia, Slovenia, Serbia și România. În 2009 am co-inițiat o rețea europeană cu universități din 8 țări axată pe studii de dezvoltare locală și regională.

Pe lângă activitatea academică, între 2010-2012, a lucrat ca Director pentru Relaţii Internaţionale şi Comunicare din cadrul Universităţii din Tübingen, find responsabil pentru domeniul Ştiinţe Exacte şi Naturale (circa 8.500 studenţi, circa 2.000 doctoranzi şi peste 170 catedre). „Am avut şi alte atribuţii în managementul universitar, precum Change Management (fuziune de facultăţi şi acreditare în sistemul Bologna), şi în Task Force-ul pentru Competiţia pentru Excelenţă Universitară din Germania (Exzellenzinitiative) – Universitatea din Tübingen obţinând prestigiosul statut de universitate de excelenţă (reconfirmat în 2018)", spune românul.

DE
MIHAI DUȚĂ
mihai.duta@newsweek.ro

Foto STEFANIE KIRSCH / LEOPOLDINA

Responsabil cu relațiile internaționale în cercetare-inovare

În 2012, Lucian Brujan a părăsit mediul universitar, trecând în serviciul public federal la Academia Națională Germană „Leopoldina" la Halle și Berlin. Acolo lucrează și astăzi, obținând în 2016 gradul superior de director de programe.

„Leopoldina" este cea mai veche academie de științe din lume (fondată în 1652), având momentan circa 1.700 de membri din peste 30 de țări. Academia are două mandate principale: să ofere consultanță științifică factorului politic și societății (de ex. în actuala criză COVID-19 sau referitor la criza climatică, editarea genomică, tranziție energetică ori migrație) și să reprezinte mediul științific german în organisme și forumuri internaționale.

„În activitatea mea curentă sunt responsabil pentru relații internaționale în cercetare-inovare și consiliere pe baze științifice pentru guverne, organizații internaționale și societate, fiind responsabil direct de UE și continentul european, Federația Rusă și spațiul post-sovietic și Turcia. De asemenea, sunt punctul de contact pentru mandatul de German Chief Scientific Advisor al președintelui academiei în cadrul structurilor-pendant, din Comisia Europenă, Parlamentul European și Secretariatul-General al Consiliului UE. În 2014, am inițiat o nouă arie de activitate, cea a diplomației științifice (science diplomacy) – un nou domeniu la intersecția dintre mediul academic-științific și diplomație și relații internaționale. Momentan co-dezvolt o nouă arie de activitate, cea a alianțelor tematice multilaterale

FOTO: MARKUS SCHOLZ; ROYAL SOCIETY / MAREA BRITANIE

Academia Națională Germană „Leopoldina“ oferă consultanță factorului politic și societății și reprezintă mediul științific german în lume

la nivel global și supra-statal, respectiv inter-instituțional (de ex. pentru reducerea poluării globale). Lucrez îndeaproape cu guverne, ambasade, instituții oficiale, ONG-uri și business pentru cercetare-inovare din peste 30 de țări.

În 2014, Guvernul Federal German (Cancelaria Federală și Ministerul Federal de Externe) mi-au încredințat coordonarea activităților legate de educație, știință și societate din cadrul Procesului pentru Balcanii de Vest (Berlin Process) – un proces interguvernamental a 17 state europene și Comisiei Europene pentru sprijinirea drumului european al Europei de Sud-Est, inițiat de Cancelarul Federal Angela Merkel“, explică Lucian Brujan.

Legat de România

În paralel cu activitatea de la „Leopoldina“, Lucian nu a neglijat nici cariera universitară. Din 2012, a activat și ca Permanent Visiting Lector la Universitatea de Limbă Germană Andrássy din Budapesta.

În 2020, a fost ales membru al prezidiului Asociației pentru Europa de Sud-Est (Südosteuropa-Gesellschaft) cea mai mare importantă asociație germană de oameni de știință și profesioniști dedicată Europei de Sud-Est.

Din 2012, se implică și pentru Diaspora română din Germania, în special în dialogul cu autoritățile federale din Berlin și pentru crearea unui Consiliu Român Central în Germania.

Recomandările Academiei „Leopoldina" pentru perioada toamnă-iarnă

În declarația sa „Pandemia de coronavirus: stabilirea unor reguli eficiente pentru toamnă și iarnă", Academia Națională de Științe a Germaniei „Leopoldina" subliniază că, pentru a contracara această amenințare și pentru a menține viața publică în lunile următoare, trebuie luate mai multe măsuri de protecție.

De la sfârșitul lunii iulie, numărul de noi infecții cu coronavirus a crescut din nou în Germania. Din cauza scăderii temperaturilor și a relocării activităților de grup în interior, dezvoltarea pandemiei riscă să devină din nou dificil de controlat.

„Leopoldina" a făcut apel la toate părțile responsabile la nivel federal și de stat pentru a conveni rapid asupra normelor naționale, eficiente și standardizate pentru măsurile preventive și pentru a se asigura că aceste măsuri sunt puse în aplicare și respectate mai consecvent decât a fost cazul până acum.

Cercetătorii indică faptul că o creștere a infecțiilor cu SARS-CoV-2 în alte țări europene, cum ar fi Franța, Spania, Olanda, Austria sau în Israel, este mai evidentă decât în Germania. Chiar și predicțiile optimiste sugerează că un vaccin împotriva coronavirusului nu va fi disponibil în cantități suficiente înainte de primăvara anului 2021. Până în prezent, eficacitatea terapiilor medicamentoase a fost, de asemenea, limitată. Odată cu debutul sezonului rece și gripal, va fi din ce în ce mai dificil să distingem bolile cu simptome similare de COVID-19.

În acest context, pentru a menține numărul infecțiilor la un nivel scăzut în lunile următoare, „Leopoldina– recomandă, în a șasea declarație ad-hoc despre pandemie, umătoarele:

1. Respectarea consecventă a măsurilor de protecție: Cercetătorii subliniază că măsurile de protecție bine-cunoscute (distanța fizică, igiena, purtarea unei măști) și aerisirea regulată a spațiilor închise rămân cele mai importante și mai eficiente mijloace de menținere a pandemiei sub control. În ceea ce privește o posibilă deteriorare a situației în toamnă și iarnă, normele și nivelurile pentru măsurile de protecție ar trebui definite la nivel național, iar intrarea lor în vigoare să se facă în conformitate cu ratele de infecție regionale. Acestea ar trebui să fie reevaluate și ajustate în mod regulat.

2. Testarea rapidă, țintită, perioade reduse de carantină și de izolare: Pentru a controla rata infecției, se recomandă, printre altele, testarea țintită în funcție de riscul de infecție și disponibilitatea procedurilor de testare independente de laboratoare pentru a face diferența mai rapidă între o infecție cu SARS-CoV-2 și boli cu simptome similare, cum ar fi gripa. Pentru a reduce impactul negativ asupra persoanelor, membrilor familiei, economiei și societății, perioada de izolare după apariția simptomelor ar putea fi redusă la aproximativ o săptămână în cazul unui rezultat pozitiv al testului. Testele de laborator pot fi utilizate pentru a estima infecțiozitatea curentă. În mod similar, perioada de carantină pentru persoanele care au fost expuse unui risc ridicat de infecție (contacte de categoria I, de exemplu, în urma contactului cu o persoană dovedită a fi infectată sau a unui sejur într-o zonă cu risc ridicat) ar putea, potrivit recentelor evaluări, să fie reduse de la 14 la 10 zile.

3. Facilitarea unui comportament responsabil: În lunile următoare, izolarea cu succes a pandemiei va depinde de aplicarea și mai consecventă a măsurilor de protecție bine-cunoscute, potrivit experților. Pentru a facilita acest lucru, cetățenii au nevoie de acces la informații adaptate grupurilor

Perioada de izolare după apariția simptomelor de COVID-19 ar putea fi redusă la aproximativ o săptămână

de la Academia Germană „Leopoldina", dă deseori interviuri în presă

ţintă specifice, de motivaţie, de posibilitatea de a acţiona în consecinţă şi de reguli clare. La fel de importantă şi de motivantă este comunicarea transparentă a procedurilor şi obiectivelor deciziilor politice.

4. Efecte sociale şi psihologice atenuante: Stresul mental a crescut în timpul pandemiei, cu consecinţe potenţiale pe termen lung pentru sănătatea multor oameni. Prin urmare, structurile de sprijin sunt mai importante ca oricând, în special serviciile psihoterapeutice, psihiatrice şi de consiliere.

Astfel, Academia Naţională de Ştiinţe a Germaniei Leopoldina publică cea de-a şasea declaraţie ad-hoc despre pandemia de coronavirus din Germania, care se bazează pe cercetări ştiinţifice.

Cele cinci declaraţii ad-hoc precedente s-au axat pe teme de sănătate, psihologie, sociale, juridice, educaţionale, pedagogice, precum şi pe măsuri economice în abordarea pandemiei.

FOTO: PEXELS / ANNA SHVETS; UNIVERSITATEA DIN NOVI SAD; MARKUS SCHOLZ

Cum au schimbat lumea medicamentele și vaccinurile de ultimă generație

MEDICAMENTELE ȘI VACCINURILE SUNT UNELE DINTRE CELE mai puternice instrumente care ajută oamenii din toată Europa să ducă o viață mai lungă, mai sănătoasă și mai productivă. Dacă ne raportăm la anii 1980, vedem în prezent o rată a deceselor cauzate de infecția cu HIV cu peste 80% mai mică, iar ,raportat la anii 1990, decesele cauzate de cancer au scăzut cu 20%.

Mai mult, inovația medicală a făcut ca peste 90% dintre persoanele care suferă de hepatită C să poată fi vindecate printr-un tratament de 8-12 săptămâni. „Datele Federației Europeane a Industriei și Asociațiilor Farmaceutice (EFPIA) arată că, datorită inovației, cetățenii europeni au astăzi o speranță de viață cu 30 de ani mai mare comparativ cu cea de acum un secol. Creșterea speranței de viață cu 1,74 de ani, înregistrată în perioada 2000 – 2009, se datorează în procent de 73% medicamentelor inovatoare", a declarant Dan Zaharescu, Director Executiv al Asociației Române a Producătorilor Internaționali de Medicamente (ARPIM).

De asemenea, vaccinurile previn aproximativ 30 de boli infecțioase și, datorită lor, între 2 și 3 milioane de vieți sunt salvate anual, la nivel global.

Cu peste 7.000 de medicamente în curs de dezvoltare, noul val de inovație medicală va juca un rol cheie în abordarea provocărilor cu care se confruntă pacienții și sistemele de sănătate. Dintre cele 7.000 de medicamente, peste 1.800 adresează diverse tipuri de cancer, 1.120 bolile imunologice, 1.256 bolile infecțioase și alte 1.329 bolile neurologice.

Valoare pentru societate

Medicamentele de ultimă generație sunt considerate de experți că aduc valoare atât pentru pacienți, cât și pentru societate. Accesul la medicamente noi, salvatoare de vieți, înseamnă pentru pacienți vieți mai lungi, mai sănătoase și mai productive.

Pentru economie, industria biofarmaceutică generează o valoare esențială prin crearea de locuri de muncă, investiții în cercetare și dezvoltare și medicamente care îmbunătățesc calitatea vieții și productivitatea pacienților. Industria farmaceutică investește mai mult decât orice altă industrie, inclusiv cea IT, la nivel european, în generarea de noi cunoștințe prin cercetare și dezvoltare. La fel, pentru sistemele de sănătate, accesul la medicamente de ultimă generație și vaccinuri înseamnă o presiune mai mică pe sectorul serviciilor medicale, printr-un număr mai mic de internări și intervenții medicale.

De exemplu, datele publicate de EFPIA (European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations) arată că 1,6 - 2,1 milioane de cazuri de gripă au fost evitate odată cu utilizarea actuală a vaccinării gripale sezoniere în Europa, ceea ce se traduce în aproximativ 300 de milioane de euro economisite anual, reprezentând costurile totale asociate gripei (vizitele la medic, spitalizările și zilele de muncă pierdute).

Cheltuielile pe cap de locuitor pentru spitalizările cardiovasculare ar fi fost cu 70% mai mari în 2004 dacă nu ar fi fost introduse medicamente inovatoare pentru pentru bolile cardiovasculare în perioada 1995-2004.

Orice zi contează

România este pe ultimele locuri în Europa în ceea ce privește accesul pacienților români la medicamente inovatoare și, deși s-au făcut pași importanți în actualizarea listei de medicamente compensate, în continuare suntem departe de standardele europene de acces la tratament. Principalele motive sunt un sistem de rambursare inconstant și impredictibil, o metodologie de preț care promovează cele mai scăzute prețuri din Europa și lipsa unei strategii de încurajare a inovației. Mii de medicamente au dispărut în ultimii ani din cauza unor prețuri nesustenabile din punct de vedere economic și a unor taxe împovărătoare aplicate mediului privat și, deși s-au făcut progrese, încă mai e mult de lucru.

„Cred că această pandemie ne-a arătat, poate într-un mod brutal, dar adevărat, cât de important este ca România să fie în rând cu țările europene și să aibă acces la standarde de îngrijire și tratament avansate. În 2020, până în prezent, 31 de molecule noi au fost incluse în lista

medicamentelor compensate și gratuite și alte 35 de medicamente salvatoare de vieți ar putea ajunge în curând la pacienți, acestea fiind incluse într-o Hotărâre de Guvern aflată în transparență decizională. Apreciem eforturile depuse de autorități în această perioadă și suntem încrezători că sănătatea și accesul la terapii noi vor rămâne prioritare și în perioada următoare, prin aplicarea unor reglementări care să aducă predictibilitate în sistem", a declarat Alina Culcea, președinte ARPIM.

Studiul Patients W.A.I.T Indicator Survey 2019 (IQVIA), realizat pentru EFPIA și lansat în mai 2020, arată că, din 172 de medicamente inovatoare aprobate de Agenția Europeană a Medicamentului în perioada 2015-2018, doar 36 (1 din 5) au fost introduse pe lista celor compensate și gratuite din România până la 15 martie 2020. Germania a introdus la compensare 147 de medicamente, Italia 124, Slovenia 77, Ungaria 59, iar Bulgaria 56. Astfel, rata de disponibilitate a medicamentelor de ultimă generație pentru pacienții români, în sistem de compensare, este de doar 20%, în timp ce 72% dintre medicamente nu sunt disponibile nici in sistem compensat, nici în cel privat.

Potrivit datelor studiului, timpul de la aprobarea de punere pe piață dată de Agenția Europeană a Medicamentului până la accesul unui nou medicament pe piața din România în sistem de compensare este de aproximativ 27 de luni (812 zile), în timp ce alți europeni au acces imediat sau în câteva luni (Germania 127 de zile, Italia 436, Bulgaria 687).

În 2020, până în prezent, doar 31 de molecule noi au fost incluse în lista medicamentelor compensate și gratuite, în timp ce alte zeci de medicamente salvatoare de vieți așteaptă includerea în lista celor compensate. Fără un acces constant la terapii de ultimă generație, România nu va putea ține pasul cu ceea ce se declară politic ca deziderat al ultimilor ani - dorința ca pacientul român să fie tratat la standardele actuale ale Uniunii Europene. Orice întârziere cauzată de procese administrative birocratice (analiza dosarelor de compensare, publicarea hotărârilor de guvern și a protocoalelor de prescriere) și lipsa fondurilor necesare inovației vor costa pacientul român zile de viață cu o calitate scăzută sau chiar zile de viață pierdute în unele cazuri (destul de multe din păcate) de patologii grave. De altfel, conform raportului Comisiei Europeane asupra sistemului de sănătate din Romania, *State of Health in the European Union 2019, Romania Country Profile*, România se situează pe un neonorabil loc fruntaș în ceea ce privește mortalitatea din cauze prevenibile (locul 4) și tratabile (locul 1) printre statele membre UE.

95%
dintre cei 15 milioane de pacienți din Europa care trăiesc cu hepatită C pot fi vindecați printr-un tratament de 8-12 săptămâni

cu 37%
a scăzut rata mortalității prin boli cardiovasculare între 2000 și 2012

21%
este scăderea ratelor mortalității în toate tipurile de cancer, din 1991 și până în prezent.

Rata generală a revenirii la muncă în urma unui diagnostic de cancer a crescut la peste **75%** datorită terapiilor inovatoare

Cum a schimbat pandemia COVID-19 paradigmele cu privire la accesul la medicamente?

Criza COVID-19 a adus noi paradigme din punct de vedere aprobare, reglementare, dar și acces la medicamente. Paradigme ce reprezintă noi oportunități pentru implementarea pe mai departe a unor politici de sănătate care să răspundă la nevoile societății și pacienților. De exemplu, unul dintre medicamentele pentru COVID-19 a primit acces într-un program de tip uz compasional, România solicitând sprijin și recomandări în acest sens de la Agenția Europeană a Medicamentului. În privința programelor de acces timpuriu și uz compasional, România nu are o legislație specifică, deși este o practică curentă în alte state. Pe plan local, ARPIM a inițiat un dialog în acest sens cu Agenția Națională a Medicamentului, pentru dezvoltarea de legislație specifică. La fel, în privința reglementării, Agenția Europeană a Medicamentului și corespondentul său american, Food and Drug Administration (FDA) au inițiat noi procese de aprobare rapidă și de prioritizare a tratamentelor și studiilor clinice care adresează pandemia COVID-19. Astfel de procese pot fi menținute pentru medicamente inovative, salvatoare de vieți, cu potențial extraordinar de a rescrie standardele de tratament în boli importante.

ROMÂNIA

Bretonul care vrea să ridice Cobor

De ani întregi, un francez din orașul L'Orient, din Bretania, Erwan Joliff, se zbate să dezvolte o localitate uitată de lume la circa 20 de kilometri de Făgăraș, în județul Brașov.

DE

MIRCEA MARIAN
mircea.marian@newsweek.ro

PRINTRE ALTELE, PE BANII ŞI PE munca lui, Joliff a făcut o staţie de pompieri voluntari, care deserveşte o zonă unde pompierii din Făgăraş ajung greu. A ridicat în acest sat un dispensar medical, dar autorităţile locale ar trebui să asigure permanenţa medicală.

Locuitorii din Cobor au beneficiat de serviciile sale pro-bono, dar, când a fost vorba să-l voteze, au preferat vechiul sistem.

Dintre sute de sate

Erwan Joliff a studiat teologie, filosofie şi mecanică auto şi a venit prima oară în România la începutul anilor '90, când a predat franceză la liceu şi la o facultate. S-a întors prin 2004, după ce lucrase în construcţii la Bruxelles şi experimentase viaţa la o fermă din Irlanda. „Făceam o sută de kilometri pe zi cu motocicleta, trecând dealurile, traversând pădurile, mergând din sat în sat. În total, timp de o lună şi jumătate, am explorat aproape 300 de sate din centrul României (Mediaş, Sibiu, Făgăraş, Sighişoara), din Apuseni şi din Banat. Spre sfârşitul «misiunii», am ajuns să mă stabilesc timp de o săptămână la Şoarş, ca să explorez Ţara Făgărăşului. Acolo am dat de Cobor. Şi am avut sentimentul puternic că era locul meu. Să îţi zici, după trei sute de sate, că în acela vei trăi restul zilelor tale e un sentiment puternic, care ţine loc de confirmare", a povestit Joliff, acum câţiva ani, cum a ales să se stabilească în satul Cobor.

Când s-a stabilit aici era singur, însă în 2008 a cunoscut o voluntară, o nemţoaică din Dresda, cu care s-a căsătorit şi are patru copii.

Paradisul Surei de stepă

Cobor este un sat cu vreo 200 de suflete, în Ţara Făgăraşului, aparţinând de comuna Ticuş.

Până în sat se ajunge pe un drum distrus, plin de gropi, care mai prezintă urme aleatorii de asfalt. În sat s-a stabilit şi Fundaţia Conservation Carpathia, un ONG care vrea să creeze, în munţii Făgăraş, cel mai mare parc natural din Europa.

Fundaţia a avut în 2019 venituri de 13 milioane de euro, din care majoritatea banilor, 8,7 milioane de euro, provin de la trusturi private şi fundaţii. În satul Cobor dezvoltă o fermă de „biodiversitate": a renovat câteva case vechi, unde oferă găzduire pentru turişti, a deschis o „pensiune" pentru cai şi are o turmă de Sure de stepă, cu circa 130 de animale care trăiesc într-o stare de semisălbăticie, nefiind nici măcar mulse. Însă în satul Cobor ferma este o insulă de prosperitate. Fundaţia a investit sute de mii de euro în renovarea caselor astfel încât să respecte vechile metode de construcţie, fără niciun cui, fără ciment, lemnul fiind prelucrat astfel încât să se îmbine perfect. Una din case are trei fântâni, funcţionale, din care una avea rolul unui frigider, apa menţinând hrana rece. Însă în afara fermei locuitorii trăiesc mai degrabă la limita dintre comunism şi anii '90, iese după căderea lui Ceauşescu.

Un Nicuşor Dan prêt-à-porter

Stabilit în satul Cobor, Erwan Joliff s-a implicat civic, un fel de Nicuşor Dan la ţară. În 2009, a pus pe picioare un sistem de colectare a deşeurilor reciclabile pe raza satului Cobor şi a reuşit să convingă locuitorii să colecteze selectiv, astfel încât în 10 ani a reciclat în jur de 100 metri cubi de PET-uri.

În 2012, a înfiinţat în satul Cobor un serviciu voluntar pentru situaţii de urgenţă, care gestionează stingerea incendiilor în 4 comune. Din 2020, şi-a extins aria de intervenţie şi la unele urgenţe medicale – una din maşinile sale are defibrilator.

Erwan a înființat un serviciu voluntar pentru situații de urgență, care gestionează stingerea incendiilor

Cel mai apropiat detaşament de pompieri este la 35 de kilometri şi poate interveni în 50 de minute, acesta fiind motivul pentru care Joliff a înfiinţat remiza de pompieri şi i-a convins pe localnici să i se alăture.

FOTO: ARHIVA PERSONALĂ

SEMI-EȘEC
Erwan Joliff nu a reușit performanța conaționalei sale Clotilde Armand de a deveni primar. Dar luptă pentru a schimba satul Cobor.

Bretonul s-a pregătit pentru misiunea de pompier: are 400 de ore de voluntariat la ISU Brașov și două stagii la centrul de pregătire de la Siret al ISU Suceava, unde s-a antrenat pentru stingerea incendiilor în mediu închis.

„Anul 2017 a reprezentat cea mai încărcată perioadă din punctul de vedere al situațiilor de urgență. Am avut trei intervenții la incendii la case și 4 incendii de vegetație uscată", a povestit Joliff în 2017, când a fost premiat la categoria „Din pasiune pentru...", pentru munca sa de pompier voluntar, la Gala Comunității „Țării Făgărașului".

În 2017 și 2018, numele său a ajuns la Pro TV, care relata cum i-a salvat pe sătenii din Cobor loviți de o viitură. „Un francez stabilit în sat acum 14 ani a sunat imediat alarma, iar cinci localnici au apărut ca din pământ îmbrăcați în pompieri, gata de intervenție. Ivor, cum îi zic localnicii francezului, a înființat la Cobor o grupare de pompieri voluntari.

Localnică: «Domnu' Ivor, pompierul, a venit și m-a ajutat. Dacă nu erau ei? ... Ce făceam singură?!»

Localnic: «Singurul care o fost de ajutor din comunitate a fost francezul care o venit cu pompele. I s-o stricat pompa aicea câtă apă aveam în beci» (...)

Singurele care încă nu au încredere în pompierii voluntari de la Cobor sunt autoritățile locale. În jurul satului există alte trei comune pe care gruparea le-ar putea deservi, dar niciuna nu s-a arătat până acum deschisă colaborării", relata Pro TV, în iulie 2018.

Stația de pompieri avea nevoie, în 2018, de doar circa 2.000 de euro pe lună, pentru motorină.

Ticuș, fief PNL

În 2020, când a candidat la funcția de primar a comunei Ticuș, care include satul Cobor, doar 67 de locuitori l-au votat pe Joliff, respectiv 12,36% din cei prezenți la vot. Locuitorii l-au preferat pe Emil Șchiopea, primar PNL din 2012,

Strada
cu stradă,
Schimbăm
România.

Erwan
Joliff
pentru Consiliul
Județean Brașov

Nu am absolut nicio supărare pe nimeni, nici pe cei care m-au trădat,

deși localitatea este într-o sărăcie cruntă, iar drumul spre Cobor este ciuruit și abia se poate circula, când nu ninge. Șchiopea a primit 257 de voturi, un candidat al formațiunii lui Ponta, Pro România, 135 de voturi, propunerea PSD-ALDE – 83 de voturi, iar Joliff a ajuns abia pe locul 4.

Prezența la urne în această mică localitate a fost uriașă: au votat 592 de locuitori din 831 de cetățeni cu drept de vot, adică 71,23%. Însă, datorită candidaturii lui Joliff, USR PLUS va avea de acum înainte un consilier din cei nouă din Consiliul Local, alături de PNL, Pro România, PSD, PMP și UDMR.

„Francezul din Cobor", cum se intitulează pagina sa de Facebook, a candidat însă sub culorile USR PLUS și la un post în Consiliul Județean, l-a câștigat și acum e hotărât să se implice cât mai mult, deși indemnizația este de circa 1.000 de lei/lună. USR PLUS a crezut atât de mult în ceea ce a făcut Joliff și în rolul său de locomotivă electorală încât l-a plasat pe Joliff Erwan Francois Michel Marie pe prima poziție a listei pentru Consiliul Județean. După ce partidul a făcut un parteneriat cu PNL în consiliul județean, el a refuzat să fie vicepreședinte al CJ: „Chiar dacă am fost pe primul loc pe lista de consilieri, mi s-a părut clar că locul meu nu este în Brașov, într-un birou în consiliul județean, dar în continuare în comunitatea mea, cea din Cobor. Nu m-am mutat din Bruxelles că să vin în micul sat Cobor că să fac acum pasul invers și să mă întorc la un stil de viață atîta de departe de cel care mă hrănește sufletește".

Cât despre bătălia pierdută pentru Primărie, el a scris că se simte eliberat: „Nu am absolut nicio supărare pe nimeni, nici pe cei care m-au trădat, nici pe cei care m-au mințit, amenințat, batjocorit, defăimat și care au făcut tot posibil să nu ajung primar.

Pur și simplu prin rezultatul votului de pe 27 septembrie mi-am recuperat înapoi libertatea pe care mi-aș fi pierdut-o 4 ani de zile dacă aș fi devenit primarul comunei Ticușu".

Primarul nu-i vrea dispensarul

Când l-am vizitat pe Erwan Joliff, l-am găsit lucrând la clădirea noului dispensar sătesc. Ar fi vrut, dacă era ales primar, să asigure aici un serviciu de permanență: cadre medicale care să fie prezente după-amiaza, în zilele lucrătoare, și în weekend. Ar fi costat circa 53.000 de lei pe lună.

Primarul reales al Ticușului nu pare că vrea să se folosească de oferta rivalului său politic, așa că, acum, Joliff se gândește să se folosească de servicii de telemedicină, deși recepția semnalului telefonic este mediocră – doar două din cele patru rețele majore de telefonie mobilă ajung până în colțul de lume în care trăiește „Francezul din Cobor". Viitorul dispensar este dotat

LIBERTATE
Erwan Joliff spune că și-a recuperat libertatea prin eșecul în alegeri. Fundația Conservation Carpathia are la Țicuș 130 de Sure de stepă, care trăiesc în semisălbăticie.

nici pe cei care m-au mințit, amenințat, batjocorit, defăimat

cu apă caldă, încălzire electrică, acces la Internet, grup sanitar, cabinet pentru medic și sală de așteptare. Însă, după ce a construit dispensarul la stanadrdele din Franța, DSP-ul românesc i-a explicat că aici sunt alte normative, așa că a trebuit să adauge o toaletă suplimentară pentru personalul medical și o cameră suplimentară numită sală de tratament. Noroc că avea un grajd lipit de casă și a avut unde să se extindă.

„Dacă aștept să-mi rezolve statul problemele, pot aștepta mult și bine fără să se întâmple nimic", a explicat Joliff, într-un ziar din Făgăraș, motivul pentru care s-a apucat de acest proiect.

Muncă voluntară

Potrivit declarației de avere depusă când a candidat pentru funcțiile de primar și consilier județean, Erwan Joliff deține în diverse conturi bancare circa 270.000 de euro, majoritatea banilor fiind în Germania, de unde este soția sa, și în Franța. În 2019, a cumpărat în sat circa 1,4 hectare de teren și are și o casă de 130 de metri pătrați. O bună parte din averea sa constă în mașinile pe care le folosește la stația de pompieri, inclusiv un camion Urimag, din 1979. În ceea ce privește veniturile curente, declarația de avere arată că, în anul fiscal 2019, Francezul din Cobor nu a câștigat nimic, dar nici nu are datorii.

Francezii USR-ului. Plus un neamț

Trei cetățeni francezi, inclusiv Erwan Joliff, toți membri ai USR, au devenit celebri prin implicarea lor civică în sprijinul comunităților locale. Cel mai cunoscut exemplu este al noului primar al Sectorului 1, Clotilde Armand. Ea s-a căsătorit în 1997 cu matematicianul Sergiu Moroianu, cu care are patru copii, și s-a stabilit în România din 1999. În 2016, ea a fost printre membri fondatori ai USR.

Însă, în scurt timp, ea și soțul ei s-au separat politic de Nicușor Dan, cu care fuseseră buni prieteni de familie. În 2019, Clotilde Armand a fost aleasă europarlamentar, iar în 2020 a câștigat alegerile pentru funcția de primar al Sectorului 1. Al doilea cetățean francez cunoscut mai degrabă la nivel local pentru activitatea sa a fost Guilhem Moulin, fost consilier al Sectorului 4. Moulin a făcut o opoziție sistematică primarului PSD Daniel Băluță, însă colegii săi de partid i-au reproșat că lipsește de la ședințele de consiliu. Moulin a explicat că s-a căsătorit, iar slujba nu-i permite să se prezinte la ședințe convocate intempestiv de primar. Până la urmă, el nu s-a mai regăsit pe listele USR-PLUS de candidați la consiliul local al Sectorului 4.

În sfârșit, surpriza alegerilor locale din 27 septembrie a fost germanul Dominic Fritz, care a câștigat Primăria Timișoarei. Fritz a venit în Timișoara în 2003, a făcut muncă de voluntariat și a coordonat Timișoara Gospel Project.

TEHNOLOGIE

6 „mașinării" ultraportabile și performante pentru nomazii digitali

Ușoare, subțiri și puternice. Ultrabook-urile de top reprezintă cea mai bună alternativă pentru nomazii digitali, fie că este vorba despre oameni de afaceri ori profesioniști creativi aflați în căutarea unor „mașinării" portabile, capabile să ruleze softuri de editare foto/video sau, de exemplu, programe de design 3D. Costă puțin mai mult decât laptop-urile, dar bateriile lor oferă autonomii similare.

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

Dell XPS 15

Ultrabook-ul Dell XPS 15 este suficient de performant încât să-i tenteze și pe cei mai fanatici fani ai Mac-urilor: procesor Intel Core i5 sau i7 10th Gen, placă video Intel UHD Graphics sau NVIDIA GeForce GTX 1650 Ti, memorie RAM între 8 GB și 64 GB, display de 15,6 inch FHD+ (1920 x 1200) InfinityEdge Non-Touch Anti-Glare 500-Nit sau de 15.6 inch UHD+ (3840 x 2400) InfinityEdge Touch Anti-Reflective 500-Nit Display și hardisk între 256 GB și 2 TB. Pentru cei care își doresc mai mult, există și versiunea de 17 inch, Dell XPS 17.

HP Elite Dragonfly

Nu prea este potrivit pentru editare foto/video, având un display de doar 13,3 inch, dar în rest este o „mașinărie" aproape perfectă pentru cei aflați mereu pe în mișcare. HP Elite Dragonfly poate fi echipat cu procesor Intel Core i5 sau i7 8th Gen și între 8 GB și 16 GB și dispune de placă video Intel UHD Graphics 620 și hardisk SSD de 256 GB.

Lenovo Yoga V930

Lenovo Yoga V930 este un ultrabook cu display de 13,9 inch FHD (1,920 x 1,080) versatil, putând fi folosit, de pildă, și ca tabletă grafică (vine cu un stylus inclus, iar ecranul se poate „contorsiona" astfel încât să stea pe masă sub un unghi), cu procesor Intel Core i5 sau i7 8th Gen, placă video Intel UHD Graphics 620 și până la 16 GB de memorie RAM. Hardisk-ul SSD poate avea o capacitate de până la 2 TB, iar autonomia conferită de baterie se întinde, în condiții ideale, până la 14,5 ore.

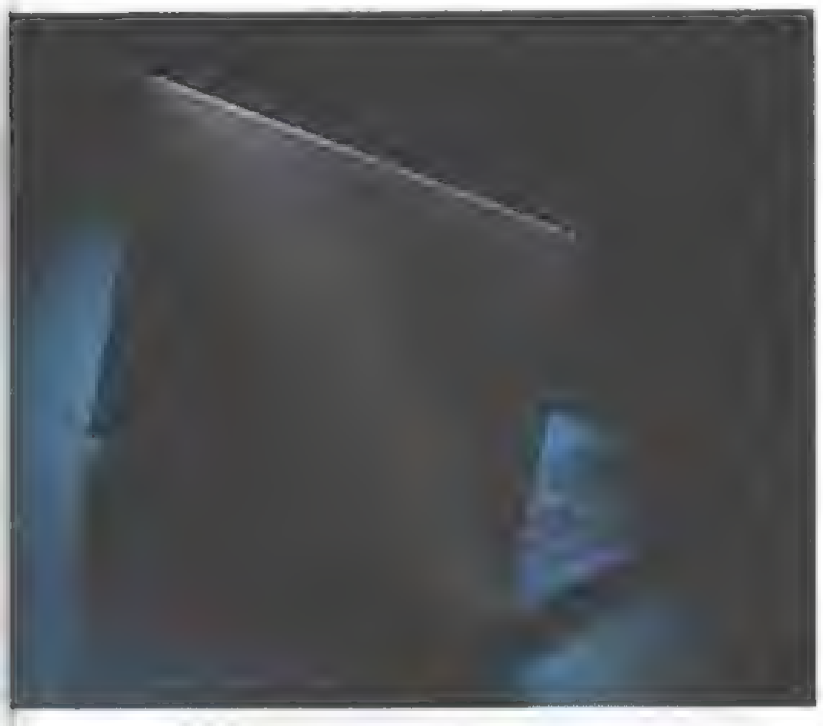

Razer Blade Stealth 13

Razer Blade Stealth 13 este primul ultrabook conceput și pentru gameri. Dispune de procesor Intel Core i7 10th Gen, placă video Intel Iris Plus Graphics sau GeForce GTX 1650 Maz-Q, 16 GB de memorie RAM și hardisk SSD de 512 GB. Iar în ceea ce privește display-ul de 13,3 inch se poate alege între un FHD Matte sau un 4K Touch.

ASUS ZenBook 13

Din cauza ecranului de 13,3 inch, nici ASUS ZenBook 13 nu va fi, probabil, ales pentru editare foto/video, chiar dacă poate fi dotat cu până la 32 GB de RAM și cu un hardisk SSD de până la 2 TB. Ultrabook-ul are 30,42 centimetri lungime, 20,3 centimetri lățime și o grosime de doar 1,39 centimetri și cântărește 1,07 kilograme.

Surface Laptop 3

Bateria lui Surface Laptop 3 oferă una dintre cele mai bune autonomii din gama laptopurilor ultraportabile de 15 inch. Pe partea de performanțe, device-ul se laudă cu procesoare i5 și i7 10th Gen, placă video Intel Iris Plus Graphics, memorie RAM între 8 GB și 32 GB și hardisk între 128 GB și 1 TB.

TEST PE BUNE

Cât de eficiente sunt cauciucurile de iarnă în funcție de gradul de uzură

Adâncimea profilului cauciucurilor de iarnă noi este de circa 9 milimetri. Cât de eficiente și de sigure mai sunt acestea, însă, când ajung la jumătatea vieții? Dar când profilul ajunge la 2 milimetri? Am fost în „deșertul alb", la limita Cercului Polar, am testat și vă prezentăm concluziile.

***NEWSWEEK ROMÂNIA* A FOST** la sfârşitul lunii februarie, cu câteva zile înaintea startului impunerii restricţiilor de circulaţie pentru limitarea răspândirii COVID-19 în Europa, singura revistă generalistă din România invitată la primele teste internaţionale cu noua anvelopă de iarnă Continental WinterContact TS 870, organizate în Laponia, pe un circuit cu toate tipurile de zăpadă şi gheaţă din apropiere de Levi, staţiunea de schi din „Ţara lui Moş Crăciun". Despre evenimentul în sine am vorbit pe larg în numărul 100 al revistei. Dar, pentru a nu amesteca lucrurile, atunci nu v-am povestit şi despre testul comparativ cu anvelope WinterContact TS 870 noi (9 mm) şi uzate, până la 4 milimetri şi, respectiv, până la 2 milimetri.

În teoria celor de la Continental, dar sunt ferm convins că şi alţi producători de avelope precum Michelin, GoodYear, Bridgestone etc. au date similare, între pneurile de iarnă noi şi cele uzate pe jumătate nu există mari diferenţe de performanţe. Logic, pe carosabil ud sau acoperit cu zăpadă, odată cu scăderea adâncimii profilului, creşte riscul de acvaplanare şi distanţa de frânare şi scade aderenţa. Iar, în condiţii de carosabil uscat, scade distanţa de frânare şi, de obicei, zgomotul la rulare.

Astfel, în cazul frânării pe zăpadă, dacă anvelopele de iarnă au profil între 8 și 4 milimetri, distanța de frânare crește cu 2% la fiecare milimetru pierdut. Iar, dacă anvelopele de iarnă au profil între 4 și 2 milimetri, distanța de frânare crește cu 4% per milimetru pierdut, în aceleași condiții. Sub 4 milimetri profil, distanța de frânare crește mult mai accentuat!

De exemplu, distanțele de frânare iarna, pe ud, pe un „film" de apă de 1-2 milimetri grosime, de la o viteză de 75 km/h arată cam așa: 25 de metri dacă pneurile au profil de 8 mm, 29 de metri dacă pneurile au profil de 4 mm și 34 de metri (+136%) dacă pneurile sunt „slick" (profil de 1,6 mm). Iar dacă frânarea se face de la o viteză de 125 km/h, avem distanțe de frânare de 71 de metri (8 mm profil), 130 de metri (4 mm profil) și, atenție, 199 de metri (1,6 mm profil).

Explicația creșterii exponențiale a distanței de frânare pe ud odată cu viteza și uzura profilului este dată de capacitatea pneurilor de a elimina apa. Dacă o anvelopă WinterContact TS 870 nouă poate elimina 10,7 litri de apă pe secundă la o viteză de 80 km/h, una cu profil de 2 milimetri nu elimină decât 1,9 litri/secundă.

199 de metri

este distanța în care frânează iarna o mașină care se deplasează cu 125 km/h, dacă anvelopele de iarnă sunt „slick" (profil de 1,6 mm adâncime).

Ca idee, chiar dacă în România nu este specificată prin lege o adâncime minimă pentru profilul anvelopelor în general și al celor de iarnă în special, la noi fiind urmată Directiva 89/459 EEC care menționează un profil minim de 1,6 mm, în majoritatea țărilor din Europa în care pneurile de iarnă sunt obligatorii profilul minim acceptat este de 3 mm. În Bulgaria sau Austria, de exemplu, profilul minim e chiar 4 mm.

Accelerare și frânare pe gheață dură, abrazivă, la -22 de grade Celsius

Pentru testul comparativ de accelerare și frânare, până la/de la circa 60 km/h, cu anvelope WinterContact TS 870 noi și uzate, cu profil de 4 și, respectiv, 2 milimetri, ne-au așteptat pornite în „deșertul alb" modele Audi A3 Sportback identice, cu tracțiune și transmisie manuală. Sau, mă rog, aproape identice. Majoritatea erau 30 TFSI de 110 CP, dar au fost și vreo două 35 TFSI-uri de 150 CP. În condițiile date, însă, puterea nu contează.

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

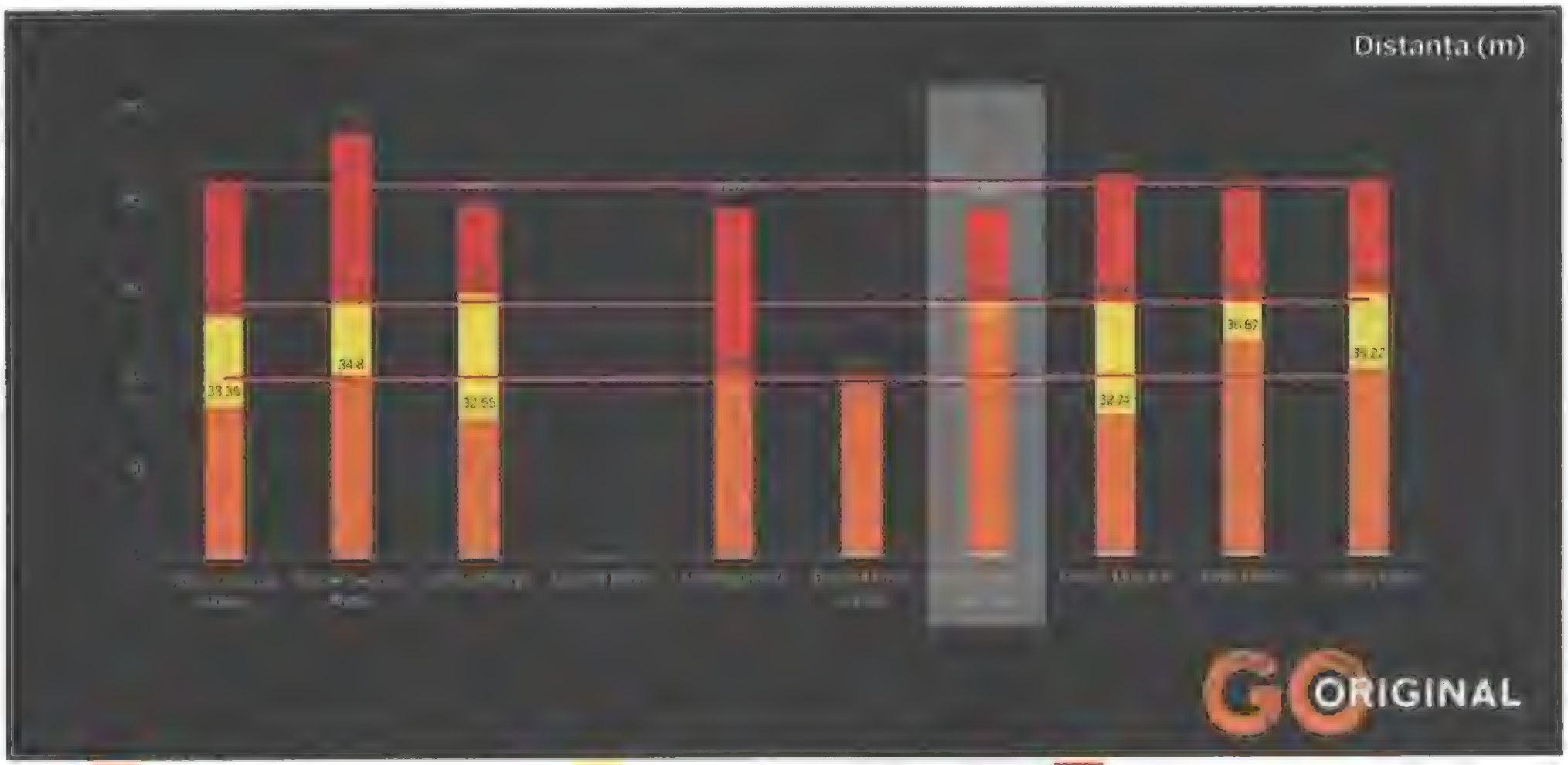

Accelerare la profil de 9 mm

Accelerare la profil de 4 mm

Accelerare la profil de 2 mm

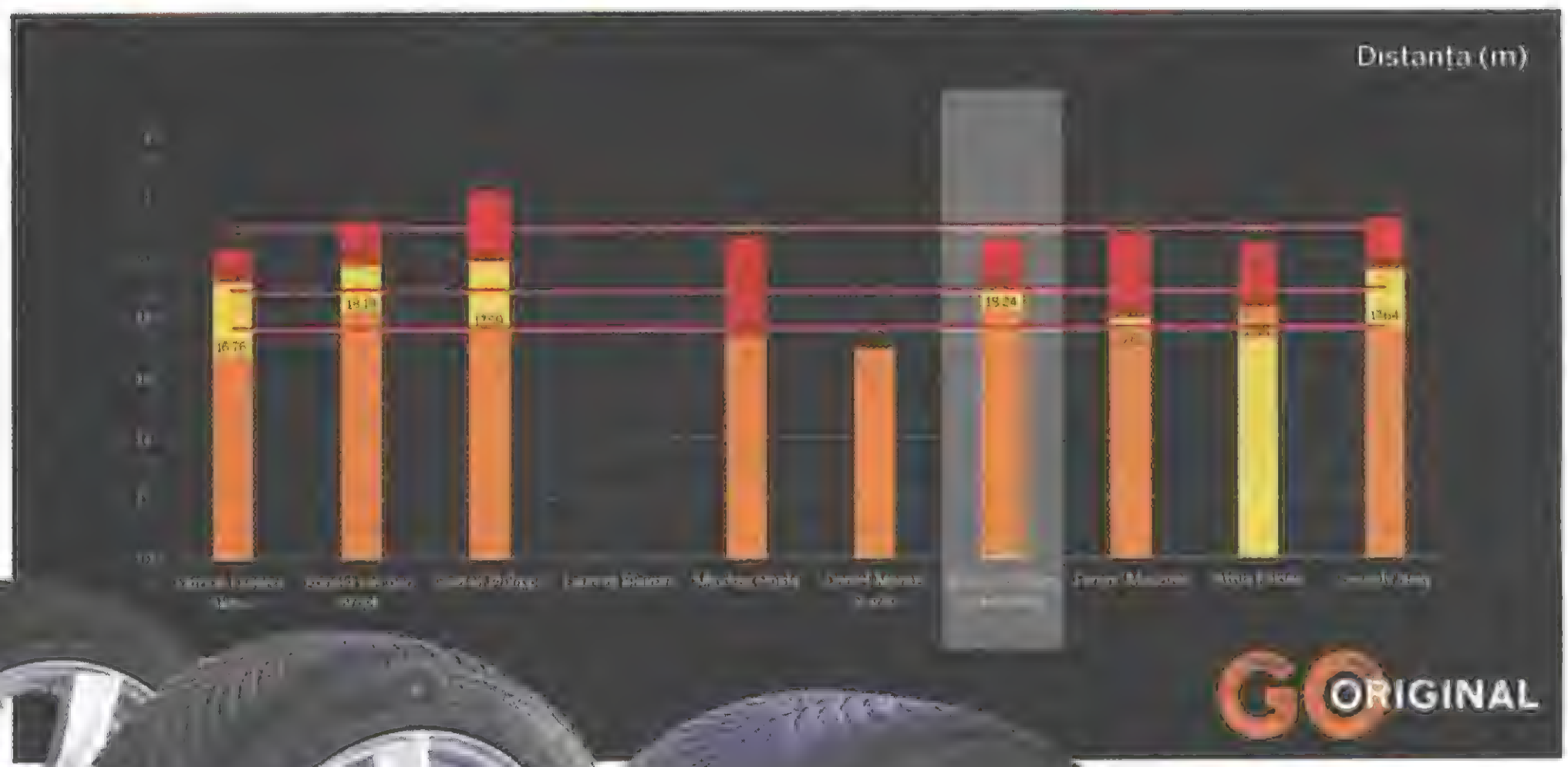

Frânare la profil de 9 mm

Frânare la profil de 4 mm

Frânare la profil de 2 mm

Primul test a fost cel de accelerare. Am demarat, în ordine, cu pneuri noi, cu pneuri cu profil de 4 mm şi cu pneuri cu profil de 2 mm. Bineînţeles, voi vorbi doar despre cifrele obţinute de mine, rezultatele fiecărui participant fiind influenţate de mai mulţi factori, precum zonele de pe circuit. Prin urmare, cu anvelopele noi, fiind mai nervos cu acceleraţia, am accelerat până la viteza impusă în 38,73 metri, cu cele de 4 mm în 39,06 metri şi cu cele de 2 mm în 44,43 metri. Prin urmare, cu anvelopele uzate la limita inferioară am avut nevoie de aproape 6 metri în plus.

Apoi a urmat testul de frânare. Atenţie, fără a utiliza frâna de motor. Dacă cu gumele noi am oprit în 18,24 metri pe gheaţa abrazivă la -22 de grade Celsius, cu cele de 4 mm mi-au trebuit 18,87 metri. O distanţă sensibil egală. În cazul cauciucurilor cu profil de 2 mm însă, am oprit după 20,67 metri. Iar cum fiecare centimetru este important în situaţii limită, despre cei aproape doi metri în plus ce să mai spun. Bine că n-a fost un pieton pe trecere.

Pericol pe zloată, zăpadă apoasă şi zăpadă afânată, la 2 milimetri

Fără aparate de măsură şi foto-celule, după testele de accelerare/frânare, am ieşit cu pneurile cu grade diferite de uzură şi pe un circuit îngheţat, cu suprafeţe cu aderenţă diferită. Între gumele noi şi cele cu profil de 4 mm, n-am observat diferenţe notabile, nici pe zloată, nici pe zăpadă afânată. Iar cauciucurile cu profil de 2 mm s-au comportat onorabil pe gheaţă, gheaţă cu un strat subţire de apă deasupra şi pe zăpadă bătătorită, atât la accelerare, cât şi la frânare.

Problemele au apărut la plecările de pe loc din zăpadă afânată, „lamelele" uzate umplându-se instant cu zăpadă. Iar pe zloată, pe zăpadă apoasă, pneurile cu profil de 2 mm au demonstrat că pot deveni chiar periculoase. Maşina intră într-un fel de acvaplanare sau „zăpadoplanare" foarte uşor, atât la manevrele clasice de evitare, cât şi pe viraje. Profilul nu mai reuşeşte nici să scoată apa din zona de contact cu solul, nici să „muşte" din zăpadă. Prin urmare, când profilul anvelopelor de iarnă se apropie de 2 mm, din raţiuni de siguranţă, acestea trebuie schimbate.

Iarna, cu anvelope de vară? NU

Gândiţi-vă la anvelope ca la încălţăminte. Aşa cum, probabil, nu plecaţi de acasă în sandale când afară ninge şi e frig, aşa nu vă forţaţi norocul iarna la volan cu maşina încălţată cu pneuri de iarnă. Orice anvelope de iarnă, chiar şi cele care nu au mai mult de 2 milimetri de profil, sunt mai sigure decât cele de vară pe carosabilul îngheţat.

Aţi mai auzit, veţi mai auzi şi am reauzit şi noi, în Laponia, sfaturile specialiştilor, potrivit cărora pneurile de iarnă sunt realizate din compuşi chimici speciali, care îşi păstrează proprietăţile şi la -25 de grade Celsius, de pildă, sunt proiectate să faciliteze controlul autoturismului sub temperatura recomandată de 7 grade Celsius, pe drumuri acoperite cu gheaţă, zăpadă sau zloată, de exemplu, datorită blocurilor late şi tăieturilor suplimentare în banda de rulare, denumite „lamele", care conferă aderenţă suplimentară şi capacitatea de „evacua" zăpada şi apa acumulată la rulare.

Teoria ca teoria însă. Când simţi diferenţele colosale şi vezi că parcurgi mult mai repede şi în deplină siguranţă acelaşi traseu îngheţat cu un Golf II GTI de acum 30 de ani, de 110 CP, însă încălţat cu anvelope de iarnă Continental WinterContact TS 760 din aceeaşi „eră", dar noi, decât cu un Golf VII GTI de 220 CP cu anvelope de vară Continental PremiumContact 6, de ultimă generaţie, e cu totul altceva.

Fiecare şofer ar trebui să facă astfel de teste comparative. Orice urmă de

reticență față de utilitatea cauciucurilor de vară/iarnă i se va risipi când va constata, de pildă, că acolo unde n-a putut evita un obstacol sau lua curba pe zăpadă/gheață cu pneuri de vară, cu gume de iarnă va trece liniștit mai departe. Mărcile nu contează în cazul de față.

FOTO: COMUNISMUL ÎN ROMÂNIA / MUZEUL NAȚIONAL DE ISTORIE

DECEMBRIE 1979
Inaugurarea oficială a metroului din București.

Primul metrou deschis experimental, cu 175.000 de călători

16 NOIEMBRIE 1979: LA BUCUREȘTI, S-A DAT ÎN FOLOSINȚĂ, „EXPERIMENTAL“, primul tronson al magistralei I a metroului, între stațiile Timpuri Noi și Semănătoarea. Pe parcursul anului 1979, metroul nu a fost gata pentru punerea în exploatare la datele de 1 mai (Ziua Muncii) și nici la 23 august (Ziua Națională, în regimul Ceaușescu) din cauza problemelor apărute la materialul rulant. O altă problemă erau scurtcircuitele la întrerupătoare, care provocau mici incendii, așa că s-a recurs la echipamente importate din Germania.

În aceste condiții, s-a ales ziua de 16 noiembrie 1979 – puțin înainte de cel de-al XIII-lea Congres al PCR - pentru punerea în circulație, o mare parte din problemele de la noul metrou fiind puse la punct până atunci.

Pe parcursul celor 8,1 km, cât măsura primul tronson al Magistralei I, erau șase stații – Semănătoarea, Grozăvești, Eroilor, Izvor, Piața Unirii, Timpuri Noi – plus un depou, la Ciurel. Până la data de 19 decembrie 1979, când a fost oficial tăiată panglica de inaugurare a metroului, acesta a circulat cu călători, fiind singurul metrou din lume care, în perioada de probe, a funcționat în mod experimental. Până pe 17 noiembrie, cu acest metrou au circulat 175.000 de oameni. În schimb, lui Nicolae Ceaușescu i-a fost teamă de incidente și n-a venit să taie panglica decât când a fost pe deplin sigur că nu pățește nimic.

În decembrie 1981, a fost pus în funcțiune cel de-al doilea tronson al metroului, cuprins între Uzinele Timpuri Noi și Republica (9,2 km, 6 stații).

6-19 NOIEMBRIE

Primul protest anticomunist din țară

8 noiembrie 1945: Tineretul PNL și PNȚ profită de onomastica regelui Mihai și de vizita unui jurnalist american, trimis de președintele Truman, pentru a transmite un semnal către Occident privind regimul comunist care stătea să se instaleze în România, sprijinit de Armata Roșie. Peste 1.000 de tineri sunt arestați, iar cele 13 victime, mai ales din rândul comuniștilor, sunt folosite de Guvernul Groza pentru lichidarea partidelor democratice. Comuniștii s-au folosit de arestări pentru a-l obliga pe rege să abdice, amenințând cu execuția tinerilor.

Cutremurul cenzurat

10 noiembrie 1940: Circa o mie de oameni mor, iar câteva mii sunt răniți, cei mai mulți în Moldova, în urma unui cutremur cu epicentrul în Vrancea. Seismul cu magnitudinea de 7,4 pe scara Richter, produs la ora 03.40, dărâmă aproape tot orașul Panciu și, în București, blocul Carlton, simbol interbelic. Informațiile despre cutremur au fost cenzurate în mare parte, pe fondul declanșării celui de-Al Doilea Război Mondial.

„Jos Ceaușescu!“

15 noiembrie 1987: „Jos dictatura!“, „Vrem pâine“, „Jos Ceaușescu!“ strigă muncitorii din Brașov, de la uzina Steagul Roșu, de la Tractorul Brașov, fabrica Hidromecanica, studenți și alți locuitori, adunați în fața Comitetului Județean al PCR. Scânteia revoltelor a fost tăierea salariilor fără explicații, la „Steagul Roșu“. Protestele sunt înăbușite de Securitate, iar muncitorii sunt arestați și deportați.

Magic FM
always great music

MAGIC MORNING

cu Liana Stanciu

Luni - Vineri
De la 06:00 la 10:00
make life magic

ABONEAZĂ-TE!

Online, prin CARD, pe www.newsweek.ro/abonamente	Prin ORDIN DE PLATĂ în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., Cod Unic de Înregistrare: RO38847674, cont nr. RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor	La toate oficiile poștale	La firmele de abonamente: › Manpres Distribution București › Calliope S.R.L. Ploiești › Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente *Newsweek România:*

› E-mail: abonamente@newsweek.ro.
› Tel.: 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 tarif normal (de luni până vineri între 10.00 și 17.00).

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată este necesar să trimiteți talonul de mai jos completat, împreună cu copia dovezii de plată, la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1, sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

Plata se va efectua până la data de 25 a lunii în curs pentru ca livrarea abonamentului să înceapă de la data de 1 a lunii următoare. Dacă plata se efectuează după data de 25, data de început a abonamentului se decalează cu o lună.

2 modalități simple de abonare › Mergi pe www.newsweek.ro/abonamente sau completează și trimite talonul de mai jos — Newsweek

Nume, prenume
Adresa completă: Str. **Nr.** **Bl.** **Sc.** **Et.** **Ap.**
Localitate **Județ / Sector**
Cod poștal **Telefon** **E-mail**

Am achitat suma de **lei cu ordin de plată nr.**
din data **către S.C. NEWS INTERNATIONAL SA, cod fiscal RO38847674,**
în contul RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor.

Abonamentul va începe din luna

Operatorul NEWS INTERNATIONAL S.A., editorul revistei Newsweek România, prelucrează datele cu caracter personal furnizate de dumneavoastră în scopul abonării la publicație și livrării revistei. Datele vor fi dezvăluite Poștei Române sau firmei de distribuție care livrează revista la adresa dumneavoastră. Pe viitor, aceste date: nume, prenume, adresă, telefon, e-mail, ne permit să vă trimitem revista la care v-ați abonat și să vă ținem la curent cu diverse informații despre abonamentul dumneavoastră.
În cazul în care nu doriți aceasta, bifați ❑ NU

Conform Legii nr. 677/2001, beneficiați de dreptul de acces, de intervenție asupra datelor, dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale. Aveți dreptul să vă opuneți prelucrării datelor personale care vă privesc și să solicitați ștergerea datelor. Pentru exercitarea acestor drepturi, vă puteți adresa cu o cerere scrisă, datată și semnată la News International S.A. De asemenea, vă este recunoscut dreptul de a vă adresa justiției.

Prin prezenta sunt de acord ca NEWS INTERNATIONAL S.A. să prelucreze datele mele cu caracter personal și să le dezvăluie terților conform legii nr. 677/2001. Îmi rezerv dreptul să mă opun acestei prelucrări și să solicit ștergerea datelor adresându-mă societății NEWS INTERNATIONAL S.A. printr-o cerere scrisă.

Semnătura abonatului .....

PAȘI PENTRU ABONARE

A. CU CARDUL

1. Intri pe site-ul www.newsweek.ro/login, creezi cont nou și te înregistrezi.
2. Intri în contul tău și alegi varianta de abonare dorită (print / print + digital / digital) și perioada (o lună, 3, 6 sau 12 luni).
3. Dai click pe CUMPĂRĂ și faci plata cu cardul.
4. Primești factura prin email.

B. PRIN ORDIN DE PLATĂ (OP)

1. Alegi varianta de abonament
2. Efectuezi plata prin OP în contul News International S.A, Bd. Mărăști, Nr. 65-67, Complex Romexpo, intrarea A, pavilion G3 Sect. 1, București, România, J40/2003/2018, CUI: RO38847674, Cont bancar: RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Moșilor
3. Ne trimiți un e-mail la adresa abonamente@newsweek.ro cu o copie a OP-ului și adresa de livrare a abonamentului, dar și o adresă de e-mail pentru activarea contului de abonament digital.
4. Primești factura prin email.

CEL MAI BUN PREȚ

Abonament PRINT+DIGITAL

3 luni: 129 lei
6 luni: 249 lei
12 luni: 489 lei

Abonament PRINT

3 luni: 89 lei
6 luni: 169 lei
12 luni: 329 lei

Abonament DIGITAL

1 lună: 18 lei
3 luni: 49 lei
6 luni: 89 lei
12 luni: 169 lei

Revista va continua să apară bilunar, cu excepția lunilor iulie și august, când va apărea lunar.

Revista Newsweek România este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress și în benzinăriile: OMV, Petrom V, Mol, Rompetrol, Socar. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României.
Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă.
Vă rugăm să ne contactați la adresa: abonamente@newsweek.ro pentru a stabili toate detaliile.

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ, vă rugăm să ne comunicați telefonic, la numerele 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 sau prin e-mail, la adresa: abonamente@newsweek.ro.

ROCK FM

It Rocks!

www.rockfm.ro

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2025